

Wokół wolnych elekcji

w państwie polsko-litewskim XVI–XVIII wieku

O znaczeniu idei wyboru –
między prawami a obowiązkami

WYDAWNICTWO
UNIwersYTETU ŚLĄSKIEGO
KATOWICE 2016

Wokół wolnych elekcji

w państwie polsko-litewskim XVI-XVIII wieku

NR 3526

Wokół wolnych elekcji

w państwie polsko-litewskim XVI–XVIII wieku

O znaczeniu idei wyboru –
między prawami a obowiązkami

pod redakcją

Mariusza Markiewicza, Dariusza Rolnika, Filipa Wolańskiego

Redaktor serii Historia
Sylwester Fertacz

Recenzenci
Marian Drozdowski
Maciej Forycki

Publikacja dofinansowana ze środków przeznaczonych na działalność statutową
Wydziału Historycznego Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie.
Wydanie publikacji zostało dofinansowane
przez Instytut Historyczny Uniwersytetu Wrocławskiego.

UNIWERSYTET
JAGIELLOŃSKI
W KRAKOWIE

UNIWERSYTET ŚLĄSKI
W KATOWICACH

Uniwersytet
Wrocławski

Spis treści

Słowo wstępne | 9 |

Część 1

WOKÓŁ IDEI, SYMBOLI I PRAKTYKI WYBORU

Teresa Chynczewska-Hennel

„Majestat naszych królów uznajemy za taki,
jaki Imperium Rzymskie czcilo w swoich cesarzach” | 15 |

Ewa Dubas-Urwanowicz

Konsekwencje polityczne elekcji *vivente rege*
podczas panowania dwóch ostatnich Jagiellonów | 26 |

Mariusz Markiewicz

Europa a elekcje polskich monarchów w XVII i XVIII wieku | 46 |

Andrzej Stroynowski

Zalety i wady tronu elekcyjnego w świetle wystąpienia sejmowych czasów stanisławowskich | 57 |

Jolanta A. Daszyńska

Pierwsze elekcje prezydenckie w Stanach Zjednoczonych Ameryki –
wdrażanie teorii w praktykę | 74 |

Część 2

ELEKCJE KRÓLÓW W RZECZYPOSPOLITEJ

Pierwsze wolne elekcje w państwie polsko-litewskim

Maciej Serwański

Cudzoziemskie metody pozyskiwania szlachty na polu elekcyjnym w 1573 roku | 97 |

Tomasz Kempa

Problem kandydatów do tronu Rzeczypospolitej w kontekście podziałów
w elicie politycznej Wielkiego Księstwa Litewskiego w trzech pierwszych bezkrólewicach
po śmierci Zygmunta Augusta | 110 |

Dorota Gregorowicz

Dylematy papieskiej dyplomacji. Stanowisko polityczne Stolicy Apostolskiej
a działalność nuncjusza Annibale Di Capua wobec elekcji 1587 roku | 143 |

Agnieszka Pawłowska-Kubik

Wolna elekcja i „wolna” detronizacja?

Funkcjonowanie i postrzeganie artykułu *de non praestanda oboedientia*
w czasie rokoszu sandomierskiego | 165 |

Jerzy Urwanowicz

Żółkiewscy w trzecim bezkrólewiu (1586–1588) | 180 |

Dariusz Dolański, Filip Wolański

Pierwsze bezkrólewie i wolne elekcje w XVIII-wiecznych kompendiach historycznych | 200 |

Elekcje Władysława IV i Jana Kazimierza

Anna Filipczak-Kocur

Bracia Zbarascy wobec następstwa tronu w Polsce | 219 |

Przemysław Gawron

Armia koronna w czasie bezkrólewia po śmierci Zygmunta III Wazy | 227 |

Artur Goszczyński

Taksa warszawska z 11 października 1632 roku

Przyczynek do spraw organizacji elekcji Władysława IV | 244 |

Paweł Duda

Nuncjatura apostolska w Warszawie i w Wiedniu wobec elekcji Władysława IV –
przyczynek do badań nad czwartym *interregnum* | 257 |

Maciej Franz

Wolna elekcja w czasach wojny

O okolicznościach elekcji króla Polski w 1648 roku | 279 |

Elekcja Jana III Sobieskiego

Monika Konrádová (Hrušková)

Elekcje królów polskich w drugiej połowie XVII wieku oczyma dyplomatów cesarskich | 295 |

Zbigniew Hundert

Wojsko koronne a elekcja 1674 roku | 308 |

Robert Kołodziej

Sejm elekcyjny w 1674 roku – precedens w procedurze sejmowej? | 333 |

Aleksandra Ziober

Dziennik wizyt posła cesarskiego Krzysztofa Leopolda Schaffgotscha
jako przyczynek do wyjaśnienia przebiegu elekcji 1674 roku | 342 |

Elekcja Augusta II

Aleksandra Skrzypietz

„jestem zdecydowany nie robić niczego pochopnie...” –
elekcja 1697 roku w korespondencji księcia Conti | 357 |

Mariusz Sawicki

Partia francuska na Litwie w latach 1696–1697
w świetle dokumentów i rachunków dyplomatów Ludwika XIV
Przyczynek do dziejów elekcji Augusta II | 373 |

Michał Zwierzykowski

Elekcja Stanisława Leszczyńskiego w roku 1704 –
wynik przypadku czy efekt działań politycznych? | 388 |

Elekcja Augusta III

Zbigniew Anusik

Szwecja wobec rozdwojonej elekcji w Rzeczypospolitej w 1733 roku | 409 |

Urszula Kosińska

Kandydatura Emanuela Portugalskiego (Don Manuela de Bragança) do tronu polskiego
w latach 1729–1733 | 430 |

Małgorzata Durbas

Ważność drugiej elekcji Stanisława Leszczyńskiego
w świetle trzeciego traktatu wiedeńskiego | 449 |

Tomasz Ciesielski

„Gorący” koniec lata i początek jesieni 1733 roku
Początki rosyjskiej interwencji zbrojnej w Rzeczypospolitej | 465 |

Андрэй Мацук

Соймікі прыхільнікаў Аўгуста III у Вялікім княстве Літоўскім у 1733–1774 гадах | 490 |

Elekcja Stanisława Augusta

Arkadiusz M. Stasiak

Wybór króla a charyzmat władzy monarszej na przykładzie elekcji z roku 1764 | 509 |

Henryk Kocój

Obrady Sejmu Wielkiego w relacjach rezydenta saskiego Franciszka Essena
Wokół elekcji elektora saskiego | 521 |

Część 3
WOKÓŁ ELEKCJI URZĘDNIKÓW

Andrzej Rachuba

Uczestnictwo duchownych w sejmikach
w Wielkim Księstwie Litewskim w latach 1569–1764 | 549 |

Maria Czeppe

Elektorzy w sukienkach.
Wpływ duchowieństwa i kobiet na wyniki sejmików
pod koniec panowania Augusta III. Rekonesans | 571 |

Witold Filipczak

Elekcje ziemskich urzędników sądowych w czasach Rady Nieustającej | 582 |

Katarzyna Bucholc-Srogosz

Elekcje marszałków Rady Nieustającej | 598 |

Tadeusz Srogosz

„Plantowanie” wyborów posłów, komisarzy i urzędników przez stronnictwo regalistyczne
na sejmiku województwa kijowskiego w Żytomierzu w 1790 roku | 614 |

Dariusz Nawrot

Między tradycją Rzeczypospolitej a zasadami scentralizowanego państwa
Obiór urzędników na Litwie w 1812 roku | 630 |

Bibliografia (*Aleksandra Ziober*) | 651 |

Wykaz skrótów | 704 |

Indeks osobowy (*Aleksandra Ziober*) | 706 |

Summary | 742 |

Słowo wstępne

Rzeczpospolita pod względem funkcjonowania instytucji państwowych była organizmem wbrew pozorom skomplikowanym. Jakkolwiek sam schemat działania różnych agend państwowych był prosty, zawiłym czynił go sposób podejmowania najważniejszych decyzji w państwie. Klucz do zrozumienia tych mechanizmów leży w poznaniu relacji między królem a jego bliższymi i dalszymi współpracownikami oraz szlachtą. Wydaje się, że obserwowany w wiekach XVI–XVIII permanentny stan rywalizacji stronnictwa królewskiego z opozycją może wskazywać na pewne trwałe trendy w sposobie postrzegania przez ówczesne elity całej sfery życia publicznego. W nim zupełnie innego wymiaru nabierają stare, dawne uregulowania ustrojowe odnoszące się do wyboru, kreacji właściwie wszystkich urzędników i osób funkcyjnych w państwie, począwszy od elekcji królów, a skończywszy na wyborze podsędków. Oczywiście kryteria były różne, trudno porównywać elekcje królów i podsędków. Porównanie na przestrzeni trzech wieków zmian owych kryteriów doboru osób do funkcji na konkretnym poziomie pozwala sądzić, że nie zmieniły się one zasadniczo – wśród nich skuteczność pozostała na pierwszym miejscu. Natomiast wydaje się, że bardziej niż wcześniej zaczęto odwoływać się do selekcji opartej na elekcji, czyli wyborze najlepszego kandydata, proces ten dokonywał się najczęściej na poziomie najniższym, a przynajmniej był to pierwszy warunek, jaki musiał być spełniony, w drodze do ewentualnego awansu. Przykłady karier wielu ważnych osób w Rzeczypospolitej zdają się to sugerować, przy czym zasadę tę można odnieść zarówno do budowania stronnictwa królewskiego, jak i zaplecza opozycji antykrólewskiej. Elekcje królewskie odbiegały od tego schematu i trudno je sformalizować, tu czynniki zewnętrzne odgrywały dominującą rolę. Kryteria doboru osób, wybieranych do pełnienia określonych funkcji na niższym poziomie czy do wypełniania poruczonych zadań – niezależnie od przynależności do obozu politycznego – były poddawane weryfikacji dokonywanej przez środowiska obywatelskie. To sprawiało, że w Rzeczypospolitej na poziomie województwa podkomorzy mógł być ważniejszy niż wojewoda, na poziomie władzy centralnej zaś – urzędnik z kancelarii królewskiej ważniejszy *de facto* od kanclerza czy marszałka. Trudno wskazać na przyczynę tego zjawiska, z pewnością jednak było to odbiciem bardzo racjonalnego postrzegania przez elity polityczne

omawianego okresu rzeczywistości politycznej panującej w Rzeczypospolitej. W tej przestrzeni kontekst europejski może być drogą do wyjaśnienia tego zjawiska.

O ile wolną elekcję królów większość obywateli traktowała jako żrenicę wolności szlacheckiej, ale też jako ideę wyboru najlepszego – przynajmniej teoretycznie, tak wszak zawsze uzasadniano – kandydata do tronu, o tyle zdecydowanie racjonalniej i bardzo przyziemnie podchodzono do wyborów czy to urzędników sądowych, czy posłów i deputatów w skali województwa. Być może to także decydowało o przywiązaniu do wolnej elekcji królów. Jakkolwiek te, kolokwialnie mówiąc, nie zawsze były udane, pozostałe – w krótkim czasie weryfikowalne – okazywały się zazwyczaj dobrymi wyborami.

Badania nad dziejami Rzeczypospolitej XVI–XVIII wieku kwestii idei wyboru – elekcji traktowanej jako problem sam w sobie nie dotyczą, koncentrując się raczej na konkretnych przykładach elekcji królów i pojedynczych elekcji urzędniczych oraz na tle zmagania o te urzędy i stałej walce politycznej między stronnictwami funkcjonującymi w państwie polsko-litewskim. Z pewnością jest to płaszczyzna ważna, niemniej istotne wydaje się sedno problemu, na ile wytworzone zasady wyboru – elekcji były wtórne, czy były pryncypiami gwarantującymi istnienie demokracji szlacheckiej. W tym kontekście warto także zastanowić się nad fenomenem rozpadu struktur właściwie wszystkich, wydawałoby się trwałych, stronnictw politycznych w poszczególnych periodach historycznych dziejów nowożytnych Rzeczypospolitej. Pełna odpowiedź na postawione pytania, przy obecnym stanie tzw. badań podstawowych, nie jest możliwa. Okazuje się jednak, że idea wyboru – elekcji najlepszego kandydata na dane stanowisko była uznawana za najlepszą i jedyną możliwą drogę godnego awansu w dziejach Rzeczypospolitej, państwa polsko-litewskiego czasów nowożytnych, chociaż nie wszystkie teksty zamieszczone w niniejszym tomie tę tezę w pełni akceptują.

Prezentowane monograficzne ujęcie problemu „wolnych elekcji”, zatytułowane *Wokół wolnych elekcji w państwie polsko-litewskim XVI–XVIII wieku. O znaczeniu idei wyboru – między prawami a obowiązkami*, do końca żadnego ze wskazanych tu problemów nie wyczerpuje ani, bynajmniej, nie zamyka, niemniej daje inspirujący materiał nie tyle do „dywagacji” nad nimi, ile do podjęcia dalszych badań podstawowych nad kwestiami „szczegółowymi”.

Tom podzielony został na trzy części. Pierwsza: *Wokół idei, symboli i praktyki wyboru*, niestety nie jest obszerna, natomiast wskazuje wyraźnie, jakie zagadnienia należy jeszcze przebadać. Druga część: *Elekcje królów Rzeczypospolitej*, najobszerniejsza, choć nie było to zamierzeniem organizatorów przed-

siewzięcia, dotyczy badań poświęconych poszczególnym elekcjom polskich królów i według takiej chronologii ta część została ułożona. Elekcji Stanisława Augusta poświęcono tylko dwa teksty, choć to właśnie 250. rocznica jego wyboru była inspiracją do podjęcia tematu prezentowanej publikacji. Trzecia część monografii: *Wokół elekcji urzędników*, także niewielka, dopełnia tom. Może – a właściwie musi – budzić ona niedosyt, wszelako można to traktować jako wskazanie niezagospodarowanych pól badawczych. Tu pytań rodzi się wiele: czy sejmiki elekcyjne urzędników były dla obywateli mniej atrakcyjne, czy z góry wiadomo było, który z kandydatów zyska aprobatę króla; dodajmy, że już wybór sędziego czy podkomorzego otwierał drogę do krzesła w senacie.

Wartość i znaczenie zamieszczonych w tomie tekstów są różne, natomiast wydaje się, że dla wszystkich czytelników mogą być – w wielu perspektywach i kontrowersyjnych ocenach – inspirujące. Pewnej refleksji czy komentarza wymaga smutny fakt, że czasom stanisławowskim – w kontekście elekcji władców – poświęcono zaledwie dwa teksty, natomiast w części *Wokół idei, symboli i praktyki wyboru* – tylko jeden, i nawet jeśli dodać do tego trzy teksty z trzeciej części *Wokół elekcji urzędników*, to wynik nie jest zadowalający. Wskazuje on bowiem na braki badań i brak zainteresowania tą problematyką w ogóle.

Mariusz Markiewicz, Dariusz Rolnik, Filip Wolański

Wykaz skrótów

- AD – Автографи Дубравскаго
- AGAD – Archiwum Główne Akt Dawnych w Warszawie
- AGZ – *Akta grodzkie i ziemskie z czasów Rzeczypospolitej Polskiej z Archiwum tak zwanego bernardyńskiego we Lwowie*
- ANP – *Acta Nuntiaturae Polonae*
- APL – Archiwum Państwowe w Lublinie
- APP – Archiwum Publiczne Potockich
- APW – Archiwum Państwowe we Wrocławiu
- AR – Archiwum Radziwiłłów
- ASV – Archivio Segreto Vaticano
- AWAK (ABAK) – *Akty, wydawajemyje Wilenskoj archieograficznej komisji dla razbora i izdania driewnich aktow*
- AVPRI (АВІРІ) – Архив Внешней Политики Россиjsкой Империи, Москва
- AZ – Archiwum Zamoyskich
- BAV – Biblioteca Apostolica Vaticana
- BCzart. – Biblioteka Czartoryskich w Krakowie
- BJ – Biblioteka Jagiellońska w Krakowie
- BN – Biblioteka Narodowa w Warszawie
- BOss. – Biblioteka Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Wrocławiu
- BOZ – Biblioteka Ordynacji Zamojskiej
- BPANK – Biblioteka Polskiej Akademii Nauk w Kórniku
- BPAU/PAN – Biblioteka Polskiej Akademii Umiejętności i Polskiej Akademii Nauk w Krakowie
- BR – Biblioteka Raczyńskich w Poznaniu
- BUW – Biblioteka Uniwersytetu Warszawskiego
- CPH – „Czasopismo Prawno-Historyczne”
- GStA PK – Geheimes Staatsarchiv Preußischer Kulturbesitz, Berlin
- HHuSA – Haus-, Hof- und Staatsarchiv, Wien
- KH – „Kwartalnik Historyczny”
- „Klio” – „Klio. Czasopismo poświęcone dziejom Polski i powszechnym”
- LMAVB – Lietuvos Mokslų Akademijos Vrublevskijų Biblioteka, Vilnius
- LVIA – Lietuvos Valstybes Istorijos Archyvas, Vilnius
- LVVA – Latvijas Valsts Vēstures Arhīvs, Rīga

- ML – Metryka Litewska
- MNK – Muzeum Narodowe w Krakowie
- NGABM (НГАБ) – Nacionalny Gistaryczny Arhiu Biełarusi, Minsk
- OiR – „Odrodzenie i Reformacja w Polsce”
- PH – „Przegląd Historyczny”
- PSB – *Polski słownik biograficzny*
- PW – „Przegląd Współczesny”
- RGADA (РГАДА) – Rossijskij Gosudarstwiennij Archiw Driewnich Aktow, Moskwa
- РГИА – Российский Государственный Исторический Архив, Москва
- РНБ (РНБСП) – Российская Национальная Библиотека, Санкт Петербург
- SDW – „Studia z Dziejów Wojskowości”
- SH – „Studia Historyczne”
- SHAD – Sächsisches Hauptstaatsarchiv, Dresden
- SHW – „Studia Historyczno-Wojskowe”
- SIRIO (СИРИО) – *Sbornik Imperatorskogo Russkogo Istoričeskogo Obščestva*
- SMHW – „Studia i Materiały do Historii Wojskowości”
- „Sobótka” – „Śląski Kwartalnik Historyczny Sobótka”
- VC – *Volumina Constitutionum*
- VL – *Volumina legum*
- VUB – Vilniaus Universiteto Bibliotekos, Vilnius
- ZBS – Zbiór Branickich z Suchej
- ZH – „Zapiski Historyczne”
- ZNWO – „Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Pedagogicznej im. Powstańców Śląskich w Opolu”
- „Zeszyty Prawnicze
- UKSW” – „Zeszyty Prawnicze Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego”

Indeks osobowy

- Abaz Mehmed pasza, bejlerbej Bośni 240
- Achremczyk Stanisław 360, 412, 466, 668, 674, 694
- Adamczyk Władysław 247, 249, 251, 252, 667
- Adams John 80, 81, 83–90, 672
- Adelung Friedrich 296, 667
- Affek Mariusz 203, 667
- Agryppa Wenclaw 124
- Albrecht Hohenzollern, książę pruski 30
- Albrecht II, książę pruski 101
- Aleksander I Romanow, car rosyjski 630
- Aleksander Jagiellończyk, król polski 26, 166
- Aleksander Sobieski, królewicz polski 398, 400, 401, 403, 404
- Aleksander VI Eliaz, gospodar mołdawski 240
- Aleksander Waza 258
- Aleksandrowska Elżbieta 203, 204, 638
- Aleksy Michałowicz, car rosyjski 51
- Almeyda Josef Patrizio de 432
- Altieri Palazzo 331
- Amelot Antoine-Jean de Chaillou 459
- Amiel Olivier 363, 685
- Ancuta Jerzy Kazimierz 565, 566, 569
- Ancuta Maciej Józef 554, 561, 565
- Anderson Matthew Smith 296, 668
- André Louis 357, 668
- Andreatta Stefano 149, 668
- Andrzej II, król węgierski 165
- Andrzejewski Remigian 232
- Andrzejowski Aleksander 240
- Anisimov Evgenii 434, 668
- Aniszczenko Jewgienij 495, 673
- Ankwicz Józef 602, 610–612
- Anna Iwanowna Romanow, caryca rosyjska 413, 423, 430, 434–436, 438, 444, 447, 451, 453, 454, 461, 463
- Anna Jagiellonka, królowa polska 98, 105, 109, 115, 117, 125, 137, 144, 154, 185, 191
- Anusik Zbigniew 260, 273, 389, 409, 410, 412–418, 420–429, 668, 739
- Aristodemos 21
- Arneth Alfred von 295, 660
- Arquien Maria Kazimiera d' 303, 347, 367–369, 373, 375, 380, 382, 385
- Arystoteles 19, 22, 58
- Askenazy Szymon 413–418, 423–427, 429, 489, 668
- August II Mocny, król polski 53, 54, 70, 208, 296, 303–306, 362, 372–374, 377, 378, 382, 384, 385, 387, 389, 391–398, 400, 401, 403, 405, 406, 410, 412–418, 420, 424, 431–439, 441–445, 447–450, 465–467, 469, 471–481, 483, 484, 486–488

- August III Sas, król polski 55–57, 62, 70, 250, 423–426, 428, 430, 445, 447, 453, 454, 456, 457, 459–463, 465, 467, 478, 487, 488, 490
- Augustowska Kazimiera 204, 668
- Augustyniak Urszula 300, 509, 513, 514, 518, 563, 668, 691
- Aureliusz Marek 525
- Azzolino Decio 145–147
- B**
- Baczkowski Krzysztof 29, 165, 166, 668
- Baden Ludwik von 362
- Badeni Stanisław 607, 659
- Bairišauskaite Tamara 640, 668
- Balagny Jean de 99
- Balck [imię nieznane] 435
- Baliński Michał 635, 640, 641
- Bandkie Jan Wincenty 166, 658
- Bantyś-Kamenskij Dmitrij N. 431, 661
- Barbara Radziwiłłówna, królowa polska 42, 43, 100
- Barberini Francesco 18, 224, 257, 259–277
- Barclay Jan 19
- Barclay William 511
- Bardach Juliusz 69, 248, 668, 676
- Barnett Stephen J. 510, 669
- Bart Jean 368, 371
- Bartenstain Johann Christoph 455
- Bartkiewicz Kazimierz 205, 667, 677
- Bartnicki Andrzej 75, 675
- Bartoszewicz Julian 61, 160, 205, 276, 578, 662, 666, 669
- Barwicka-Makula Aleksandra 145, 147, 152, 159, 163
- Barycz Henryk 21, 109, 683, 690
- Bastard d'Estang Leon de 304, 367, 669
- Batorowie 183, 190
- Batory Andrzej 132, 145, 183, 192
- Batory Baltazar 183
- Batory Stefan zob. Stefan Batory
- Battaglia Otto Forst de 300, 342, 346, 347, 350, 353, 669
- Baudissin Wolff Heinrich von 468, 474–476
- Baudrillart Alfred 416, 669
- Bäumel Jutta 304, 306, 669
- Baune (Baume) Jean-Baptiste de la 454, 455
- Bayard James A. 91
- Bączyński Antoni 595
- Beauplan Wilhelm Le Vasseur de 23, 24
- Beauvois Daniel 633, 669
- Becker Carl Lotus 509, 669
- Bednarski Stanisław 203
- Beer Adolf 444, 669
- Bellarmin Robert 511
- Bély Lucien 296, 669
- Bendix Reinhard 513, 669
- Bendza Marian 559, 560, 669
- Bentkowski Łukasz 588
- Bernard Samuel 361–366
- Berwick de Liria James FitzJames de 435
- Besala Jerzy 186, 669
- Bestużew-Riumin Michaił Pietrowicz 434, 438
- Bethlen Gabor, książę siedmiogrodzki 222
- Beynart Wojciech Kazimierz 565
- Beyrich Rudolf 416, 431, 445–447, 450, 468, 669

- Białozor Jerzy 569
 Białozor Marcján Michał, biskup piński 560
 Biaudet Henry 148, 149, 163, 669
 Biaudos Charlesa Louisa de 425
 Biedrzycka Agnieszka 231, 662, 669
 Bielawski Józef 515
 Bielecki Piotr 237, 239
 Bielińska Tekla z Peptowskich 575
 Bieliński [imię nieznane] 611
 Bieliński Franciszek Jan 350, 352
 Bielke Sten 272
 Bielowski August 175, 186, 197, 664
 Bielski Franciszek Jan 350
 Bielski Jan 202, 203, 210–212, 658
 Bielski Joachim 182, 185, 191, 194, 197, 198
 Bielski Marcin 109, 669
 Bieniewski Stanisław Kazimierz 328
 Bienkowska Wiera 372, 671
 Bienkowski Ludomir 559, 670
 Bierecki Andrzej 235
 Bierecki Michał 594, 682
 Biernacki Witold 228
 Bierzyńska Józefa z domu Slaska 620
 Bierzyński Józef 619–621, 623, 624, 626–629
 Biesiekierski Antoni 587
 Bigoszevska Wanda 632
 Biliński Adalbertus 257, 656
 Billewicz Teodor Stefan 557
 Biron Jan Ernest 54, 423, 430, 436, 440, 447, 448, 454
 Biron Karol 480, 483
 Biskup Marian 583, 702
 Bittner Ludwig 300, 670
 Błażek Konrad 303, 670
 Błaszczyk Grzegorz 29, 113, 582, 670, 682
 Błoński Abraham 171
 Bobiatyński Konrad 310, 313, 318, 323, 325, 327, 328, 336, 340, 342, 344, 345, 348, 349, 670, 699
 Bobiatyński Mikołaj 242
 Bobrzyński Michał 69, 430, 598, 668, 670
 Bocheńska Maria 359, 665
 Bocheński Aleksander 359, 665
 Boczkaj Stefan 168
 Bodin Jean 23, 510
 Bodniak Stanisław 112
 Bogucka Maria 109, 250, 670
 Bogusz Antoni 594
 Bogusz Marcin 312
 Bolesław Chrobry, król polski 206, 209
 Bolestraszycki Samuel Świętopełek 233
 Bona Sforza, królowa polska 27–30, 32, 33, 37, 38, 40, 42–44, 117
 Bondyra Wiesław 176, 657
 Borck Adrian Bernhard 442
 Borek Piotr 375, 693
 Borowicki Józef 628
 Borys Godunow, car rosyjski 133
 Bossuet Jacques-Bénigne 511, 512, 516, 658
 Botero Giovanni 23
 Bovio Girolamo 146
 Boyé Pierre 449, 450, 458, 670
 Branicka Anna 482, 651
 Branicki Franciszek Ksawery 522, 525, 528, 532, 534, 574, 580, 617, 625, 626
 Branicki Jan Klemens 479

- Braubach Max 296, 439, 670
 Brolnicki Gedeon 560
 Broniewski Marcin 169, 170, 671
 Bronisz Piotr Jakub 392, 394, 396–398, 401, 405
 Brückner Aleksander 202, 670
 Brühl Henryk 447, 524
 Brzeziński Józef 587
 Brzeziński Michał 586
 Brzostowski Cyprian Paweł 558
 Brzostowski Konstanty Kazimierz 373, 375, 376, 379, 383, 558, 568
 Buben Valery 583, 595, 670
 Bucholc-Srogosz Katarzyna 559, 670, 739
 Budziszewski Jerzy 240, 242
 Bugh Gary 76, 671
 Bujak Grzegorz 509, 695
 Bukar Adam 620, 623, 626
 Bułhakow Jakub Iwanowicz 541–543
 Buonvisi Francesco 161, 331, 346, 352, 666
 Burbon Franciszek Ludwik de, książę Conti 53, 304, 305, 357–372, 374, 375, 377, 379–381, 384–387, 400
 Burbonowie 453
 Burda Elżbieta 456
 Burg [imię nieznane] 439, 447
 Burr Aaron 86–92
 Butterwick Richard 68, 615, 616, 625, 628, 671
 Buturlin Dimitrij Petrovič 469, 485, 486
 Byliński Janusz 168–170, 182, 233, 661, 662, 671
 Byrne James M. 510, 671
 Cabourdin Guy 455, 462, 671
 Caccamo Domenico 24, 671
 Caché Benedikt de 529, 531
 Capua Annibale di 143–146, 148–156, 158, 159, 161–164, 246
 Carlsson Sten 409, 410, 426, 427, 429, 671
 Castagnères François de 361, 374, 380, 381
 Caulaincourt Armand Augustin 634, 636, 658
 Caylus Matthe de 372, 671
 Čechová Blanka 296, 671
 Cefali Sebastian 24, 671
 Cetner Aleksander 240
 Cetner Jan 311
 Chambray Georges 630, 658
 Champion Pierre 109, 671
 Charzewski Józef 627
 Chauvelin Germain Louis 413, 435–438, 451, 456, 459
 Chełmski Andrzej 316, 323
 Chełmski Marcján Ścibor 323
 Chłapowski Krzysztof 197, 588, 699
 Chmiel Adam 249, 666
 Chmielecki Stefan 229
 Chmielewska Mieczysława 253, 297, 298, 671
 Chmielnicki Bohdan 50, 280, 281, 284, 287, 288, 290
 Chmielowski Benedykt 202, 205, 209, 210, 212, 214
 Chocimski Florian 173
 Chodkiewicz Aleksander 113, 129
 Chodkiewicz Aleksander Franciszek 633
 Chodkiewicz Andrzej 113
 Chodkiewicz Hieronim 113

- Chodkiewicz Hrehory 112–114
 Chodkiewicz Jan 112–131, 133, 141, 142
 Chodkiewicz Jan Karol 555
 Chodkiewicz Jan Mikołaj 589
 Chodkiewicz Jerzy 112
 Chodkiewicz Krzysztof, kasztelan wileński, wojewoda wileński 16, 18, 556
 Chodkiewiczowie 112, 113, 123, 131, 142, 563
 Chodorowski Aleksander 311
 Chodorowski Krzysztof 311
 Chodynicki Kazimierz 559, 671
 Choiński Andrzej 235
 Choisinin Jean 109, 671
 Chojecki Hilary 623
 Chojecki Jan Nepomucen 628
 Chojecki Zygmunt 628, 671
 Chojeński Jan, biskup przemyski, biskup krakowski, kanclerz wielki koronny 28, 36, 38
 Chojnacki Brunon 437
 Chomiński Franciszek Ksawery 65
 Chrapowicki Antoni, pisarz ziemski starodubowski, starosta starodubowski 589
 Chrapowicki Jan Antoni, pamiętnikarz 339, 340
 Chrapowicki Józef 589, 602, 608, 609, 613
 Chreptowicz Adam 637
 Chreptowicz Joachim 61, 589
 Chreptowicz Karol 588
 Chreptowiczowie 61, 692
 Chryzostom [imię nieznane] 27
 Chrzanowski Maksymilian 231
 Chrzanowski Tadeusz 629, 671
 Chrzastkowski Cyryl 171
 Chuquet Arthur 644, 658
 Chynczewska-Hennel Teresa 15–17, 145, 161, 276, 656, 672–674, 738
 Cichocki Andrzej 465, 467, 469, 471–474, 476, 477, 479–481, 483, 484, 486–488, 573
 Cieciszowski Adam 587, 591, 593–596
 Cieciszowski Ignacy 58, 660
 Cieciszowski Kasper Kazimierz 618
 Ciemieniewski Maciej, podczaszy chełmski 595
 Ciemniewski Jan 595, 611
 Ciesielski Tomasz 231, 310, 468, 469, 471, 475, 476, 478, 481, 670, 672, 677, 739
 Cieslak Edmund 389, 415, 418, 424, 425, 427, 428, 450, 482, 672, 695
 Cieszkowski Ignacy 591
 Clèves Maria de 372
 Clinton George 81, 83, 84, 86–89
 Cobenzl Johann Ludwig 527, 528
 Cochelet Adrien Louis 639
 Colbert de Torcy Jean Baptiste 366
 Coligny Gaspard de 98
 Commendone Giovanni Francesco 100, 101, 114–116, 145, 161
 Commendone Jan Franciszek zob. Commendone Giovanni Francesco
 Conring Hermann 20
 Curzay François Casimir Chassenon de 639
 Cushing William 87, 703
 Cybulski [imię nieznane] 173
 Cyceron 58
 Cyrus Jan 99
 Czacki Michał 70, 659

- Czacki Michał Hieronim 473
 Czacki Szcześny Feliks 66
 Czaja Aleksander 599, 672
 Czaplic Celestyn 605
 Czapliński Władysław 50, 171, 228,
 261, 273, 283, 299, 346, 350, 664,
 672, 682, 686
 Czapscy 575
 Czapska Kandyda Rozalia z Lipskich
 574
 Czapski Antoni Michał 574
 Czapski Jan, wojewoda chełmiński
 475
 Czarnecki Jan Antoni 465, 471,
 473–477, 479, 481
 Czarnecki Paweł 240
 Czarniecki Stefan 61
 Czarniecki Stefan Stanisław 339
 Czarnkowski Sędziwój Stanisław 184
 Czarnowski Roch 587
 Czarnowski Stefan 69, 695
 Czartoryscy 343, 412, 415, 417, 573,
 580
 Czartoryska Elżbieta 575
 Czartoryska Izabela z Flemmingów
 579
 Czartoryska Izabela z Morsztynów
 580
 Czartoryski Kazimierz Florian, arcy-
 biskup gnieźnieński 310, 313,
 316, 326, 343, 345, 352
 Czartoryski Michał Fryderyk 428,
 572
 Czartoryski Szymon 564
 Czartoryski [imię nieznane], ksiązę
 527, 531, 533, 537
 Czeppe Maria 575, 672, 739
 Częścik Łucja 304, 380, 663
 Czetwertyński Antoni Stanisław 60
 Czetwertyński Janusz Tomasz 66
 Czok Karl 304, 672
 Czubek Jan 109, 169, 171, 664
 Czyż Gaspar 69
 Dangeau Philippe de Courcillon 362,
 659
 Danielson Hildind Natanael 414,
 416, 426, 429, 672
 Danilczyk Adam 444, 615, 672, 674
 Daniłowicz Jan Mikołaj 242
 Daniłowicz Mikołaj 311
 Daniłowicz Stanisław 231
 Daniszewski [imię nieznane], sługa
 skarbowy 240
 Danysz Antoni 28, 672
 Daru Pierre 631, 633–635, 640, 641,
 644
 Daszkiewicz Michał 637, 638
 Daszyńska Jolanta A. 75, 77, 81, 83,
 85, 87, 89, 90, 672, 673, 683, 738
 Davout Louis Nicolas 638
 Dąbkowska Justyna 202, 700
 Dąbrowski Jan Henryk 632
 Dąbrowski Janusz S. 246, 282, 283,
 289, 659, 673
 Dąbrowski Kazimierz Stanisław 339
 Dąbski Michał 586
 Dąbski Stanisław 586
 Deboli Antoni Augustyn 539
 Decker Rodolphe 452, 676
 Dembiński Bronisław 523, 673
 Dembowski Antoni Sebastian 391
 Demetrius 223
 Denhof Henryk 279
 Denhoff Ernerst 316, 323
 Denhoff Jerzy Albrecht 361

- Denhoff Maria Zofia z Sieniawskich 437
- Denhoff Stanisław 437
- Dębicki Ludwik 579, 673
- Dębicki Marcin 334
- Dębicki Stanisław 171
- Dębiński Kasper 173
- Diderot Denis 512, 659
- Dietrichstein Ferdynand 299
- Ditmar Joahim 437
- Długosz Jan 599, 688, 696
- Dłuski Sebastian 595
- Dłuski Tomasz 596
- Dobosz Józef 454, 694
- Dolski Jan Karol 385
- Don Carlos, infant hiszpański 450, 457
- Don Kichot 436
- Don Manuel de Bragança, książę portugalski zob. Manuel José Francisco António Caetano Estêvão Bartolomeu de Bragança conte de Ourém
- Dorohostajski Mikołaj 129, 137, 139
- Drohojowski Andrzej 240
- Droste Heiko 296, 673
- Droysen Johann Gustav 673, 296, 440–442, 673
- Drozdowski Mariusz R. 152, 673, 694, 702
- Druskiewicz Stanisław Zygmunt 311, 314, 660
- Drzewiecki Józef 69, 660
- Dubas-Urwanowicz Ewa 117, 145, 148, 156, 158, 161–163, 180, 244, 245, 276, 336, 672–674
- Dubiński Piotr 554, 561, 660
- Dubrawski Andrzej 623
- Duda Paweł 261, 674, 738
- Dudycz (Dudith) Andrzej 117, 125
- Dukwicz Dorota 444, 603, 674
- Dulcynea 436
- Dumaih Pascal 109, 671
- Dumanowski Jarosław 586, 587
- Dundulis Bronius 637, 639, 641, 642, 674
- Dunin Antoni ze Skrzywna 484–486
- Dunin-Borkowski Jerzy 250, 660
- Dunin-Wąsowicz Mieczysław 250, 660
- Dunn Susan 510, 674
- Durand Charles 639, 674
- Dutkiewicz Tomasz 513
- Dwornicka Irena 31, 32, 167, 244, 666
- Dworzaczek Włodzimierz 42, 176, 349, 657
- Dygdała Jerzy 444, 445, 447, 450, 465–468, 471, 472, 474, 477–479, 482, 484–487, 489, 490, 573, 607, 609, 658, 674
- Dziedzuszycy Franciszek 311
- Dziekoński Antoni 64, 588, 589
- Dziekoński Michał 637, 638
- Dzierżek Jan 173
- Dzięgielewski Jan 109, 182, 191, 227, 228, 232, 239, 245, 246, 310, 314, 320, 326, 661, 674, 675, 698
- Eggenberg Hans Ulrich von 265, 266, 271
- Ekebyholm Arvid Bernhard Horn af 410
- Eleonora Maria Józefa Wiśniowiecka z domu Habsburg, królowa polska 299, 300, 302, 334, 344, 347

- Eliazewicz Geysz Stanisław 566, 569
 Eliazewicz Malcher 555, 557, 562, 565
 Ellsworth Olivier 88, 89
 Elżbieta Piotrówna Romanowa, cesarzowa rosyjska 435
 Emanuel Portugalski, infant portugalski zob. Manuel José Francisco António Caetano Estêvão Bartolomeu de Bragança conte de Ourém
 Engelström Lars 70
 Ernest Habsburg, arcyksiążę austriacki 98, 99, 101, 103, 104, 115–117, 120, 125–127, 140, 147–151, 153, 155, 156, 161, 191, 192, 195–197, 211, 307
 Ernouf Alfred 645, 675
 Essen Franciszek 521–545, 739
 Estreicher Karol 629, 675
 Eugeniusz Sabaudzki 358, 434, 445
 Eurystenes 21
 Externbrink Sven 296, 675, 678
 Eysymont Marcin 515
 Fabry Gabriel 630, 634, 645, 661
 Faggiuoli Giovanni Battista 331
 Faggiuoli Jan Chrzyciel zob. Faggiuoli Giovanni Battista
 Falkowski Tomasz 25, 326, 665, 698
 Falniowska-Gradowska Alicja 588, 699
 Farges Louis 450, 458, 675
 Farnese Aleksander 145, 151
 Fassardo Don Pedro 101
 Fehr Johann Reinhard 378
 Feldman Józef 389, 675
 Ferdynand I Habsburg, król węgierski i czeski 31
 Ferdynand II Habsburg, cesarz 48, 265–267, 269–271, 276
 Ferdynand II Tyrolski, hrabia Tyrolu 147
 Ferdynand Katolicki, król hiszpański 20
 Ferenc Marek 110, 119, 121, 123, 124, 133, 298, 659, 675
 Fiedler Joseph 295, 659
 Fijałek Jan 201, 675
 Filip II Habsburg, król hiszpański 147, 150–154, 157, 159, 160, 162
 Filip Wilhelm, książę neuburski 51, 52, 329
 Filipczak Witold 585–593, 595–597, 614–616, 675, 676, 739
 Filipczak-Kocur Anna 221, 248, 249, 310, 389, 670, 676, 738
 Finkel Ludwik 389, 405, 676
 Fiodor I, car rosyjski 128, 132–135, 138, 142, 153, 154
 Fiodor III Aleksiejewicz, car rosyjski 344
 Firlej Andrzej 286, 289
 Firlej Jan 106, 107
 Flemming Jakub Henryk 432
 Flemming Jerzy Detloff 573, 574
 Fleury André Hercule de 55, 413, 416, 417, 425, 455, 456, 458
 Flexner James Thomas 78, 85, 676
 Florja Borys 119, 676
 Forbin-Janson Toussain de 52, 326, 348, 375, 376, 381
 Force Auguste de la 358, 359, 676
 Fort Jean Le 432, 435, 436, 447
 Forycki Maciej 25, 389, 390, 676, 698

- Frącki Edward 488, 686
- Franciszek I Lotaryński, cesarz 54, 462
- Franciszek Rakoczy, książę siedmiogrodzki 400
- Francke Friedrich A. 468, 693
- Fredro Jan 189, 194
- Frelak Ryszard 143, 676
- Freyden [imię nieznane] 435
- Fryderyk August I zob. August II Mocny
- Fryderyk August II zob. August III Sas
- Fryderyk August III 523
- Fryderyk I Habsburg 31
- Fryderyk I von Hessen-Kassel, król szwedzki 410, 411, 415, 419, 420, 425, 426, 428
- Fryderyk II legnicki, książę legnicki i brzeski 31
- Fryderyk II Wielki, król pruski 452
- Fryderyk III Brandenburski, elektor brandenburski 53
- Fryderyk Wilhelm I Hohenzollern, król pruski 434, 440–442, 445, 472
- Fryderyk Wilhelm II Hohenzollern, król pruski 541
- Fryderyk Wilhelm, elektor brandenburski 350
- Fryderyk Wilhelm, książę neuburski 299
- Galleran [imię nieznane] 361
- Gamrat Piotr 28, 34, 38
- Gąsiorowski Andrzej 586, 588, 594, 609
- Gasztołd Olbracht 29
- Gawron Przemysław 182, 184, 197, 230, 231, 313, 676, 677, 699, 742
- Gawrowski [imię nieznane] 191
- Gelber Leonard 88, 673
- Gembicki Andrzej 18
- Gembicki Wawrzyniec 197
- Gerje Władimir Iwanowicz 413, 416
- Gieczewicz Franciszek 565
- Giedroyć Antoni 638, 641
- Giedroyć Melchior (Malcher), kanonik wileński 124, 129, 135, 140, 558, 559
- Giedroyć Władysław 566, 567
- Giedroyć Zygmunt 141
- Giejsztor Aleksander 205, 677
- Giełgud Antoni 589
- Giełgud Ignacy 632
- Gierowski Józef Andrzej 68, 171, 201, 283, 304, 398, 412, 430, 431, 449, 456, 677, 678, 686, 690
- Gindely Antonin 273, 677
- Ginter Adam 637
- Girski Tomasz Kazimierz 565
- Giżycki Antoni 618
- Głębocki Michał 618
- Glemża Liudas 113, 681
- Gliński Urban 586
- Gloger Zygmunt 202, 563, 652, 677
- Głowacka-Maksymiuk Urszula 617, 677
- Głuszak Marcin 600, 677
- Gmiterek Henryk 176, 180, 657, 699
- Gniński Jan 321, 328, 350, 352
- Gnoiński Olbracht 240
- Godlewski Stanisław 391, 399–401, 405
- Goerner Joachim 563

- Golejewski Samuel 626–628
 Golejowski Jan 312, 313
 Goliński Zbigniew 205, 690
 Gołowin [imię nieznane] 435
 Goltz August Friedrich Ferdinand 527, 541
 Gonzaga Ludwika Maria, królowa polska 25, 298, 347
 Gorczyńska Małgorzata 204, 677
 Górka Andrzej 42
 Górka Łukasz, wojewoda poznański 34
 Górka Stanisław, wojewoda poznański 183, 185, 186, 190, 191
 Górnicki Łukasz 21, 58, 661
 Górski Antoni 473
 Górski Stanisław 37, 38, 166, 657, 661
 Górski Zbigniew 586, 699
 Gorzeński Antoni 577
 Górzyński Sławomir 174, 373, 693
 Gosiewski Bogusław 565
 Gosławski Jakub 117, 119
 Grabiński Wojciech 588
 Grabowski Ambroży 313, 689
 Grabowski Michał 638
 Grabowski Stefan 645
 Grabski Andrzej Feliks 203–205, 213, 214, 677
 Grądzki Michał Józef 567
 Grądzki Wiktor 637, 638
 Granowski Michał 595
 Granowski Prokop 336
 Grauers Sven 412, 677
 Graziani Antonio Maria 114, 145, 146, 156
 Grobis Jerzy 49, 69, 677
 Grodecki Roman 166, 677
 Grodziecki Adam 16
 Grodziski Stanisław 31, 32, 165, 167, 170, 193, 231, 244, 247, 666, 702
 Groński P. [imię nieznane] 639, 678
 Groß Lothar 300, 670
 Grothus Wilhelm Eustachy 334, 335
 Gruszecki Stefan 101, 109, 114, 116, 120, 678
 Gruzewski Jerzy 554, 557, 568
 Grzegorz XIII, papież 144
 Grzelak Witold 228
 Grześkowiak-Krwawicz Anna 63, 516, 678
 Grzybowski Stanisław 109, 182, 183, 192, 194, 201, 202, 372, 678
 Grzybowski Stefan Dobrogost 247
 Grzymułtowski Krzysztof 350, 352
 Gurowski Aleksander 61
 Gurowski Władysław Roch 67
 Gustaw Adolf, król szwedzki 50, 222, 223, 225
 Gustaw II Adolf, król szwedzki 249, 258–261, 264, 266–268, 270–275, 278
 Gustaw III, król szwedzki 55
 Guzmán y Ribera Olivares Enrique de 147
 Guzowski Piotr 276, 672
 Gyllenborg Carl 427
- H**absburgowie 29, 31, 46, 49, 50–54, 97–100, 103, 104, 115, 117, 120, 125–127, 144, 145, 147, 148, 150, 153, 154, 162–164, 190, 192, 264, 269, 295, 297, 345, 347, 453, 458
 Halecki Oskar 110, 113, 678
 Haller Johannes 297, 678
 Hamilton Alexander 86, 91

- Hancock John 81
 Hanczewski Paweł 49, 678
 Handelsman Marcel 201
 Hanusiewicz Mirosław 202, 700
 Hański Jan 620, 622, 623
 Haraburda Michał 119
 Harc Lucyna 464, 694
 Harrach Louis-Thomas Raymond d' 452
 Harrison Robert H. 81
 Hartknoch Jan Krzysztof 20, 21, 678
 Hartleb Kazimierz 28, 38
 Hasiuk Michał 113, 682
 Hazard Ebenezer 84
 Hegel Georg W.F. 514, 661
 Heidenstein Reinhold 182, 186, 191
 Heinsius Anthoine 397
 Henick Paweł 185
 Henryk IV, król Francji 62
 Henryk VIII, król Anglii 47
 Henryk Walezy, król polski 50, 98, 100, 101, 104–109, 114, 120–126, 206, 211, 212, 224, 357, 372, 487
 Herburt Jan Szczęsny 172
 Herburt Jan, chorąży lwowski 173, 185, 193, 195, 196
 Herburt Mikołaj, kasztelan halicki, starosta lwowski 184, 185, 194–196
 Herburt Mikołaj, wojewoda podolski 196
 Herodot 21
 Hertzberg Ewald Friedrich 537, 538, 544
 Hessen-Homburg Ludwik von 484
 Hildebrand Emill 409, 695
 Hirsch Ferdinand 298, 300, 301, 665, 678
 Hlebowicz Jan 118–120, 123, 124, 127–142, 191
 Hlebowicz Jerzy Karol 556, 557
 Hlebowicze 558
 Hobbes Thomas 512
 Hoffman C. [imię nieznane] 472
 Hofman Iwona 113, 118, 681
 Hogendorp Dirk van 642–645
 Hohenholz (Hochholzer) Nicolaus Sebastian 447
 Holst Walfrid 409, 412, 678
 Honc Jaroslav 307, 679
 Horain Aleksander Kazimierz 561
 Horain Aleksander Mikołaj 555
 Horbowski Kazimierz Zaranek, starosta żmudzki 557
 Horn Arvid 397, 410–412, 414, 418, 419, 421–423, 425–429
 Hornostaj Gabriel 129, 135
 Hozjusz Stanisław 114
 Hozjusz Stanisław Józef 424, 475
 Hrušková Monika 296, 303, 304, 679
 Hundert Zbigniew 308, 309, 312–314, 320, 322, 329, 679, 682, 738
 Hunt John G. 85, 87, 679
 Hutorowicz Jozafat 561
 Hylzen Jerzy 563
 Hylzen Józef 204
 Iliński Jan Kajetan 588
 Iliński Janusz Stanisław 626, 628
 Iłowajski Dawid 610, 679
 Innocenty XIII, papież 432
 Iredella James 88
 Iwan IV Groźny, car rosyjski 101, 103, 104, 118, 133, 211
 Iwan V Romanow, car rosyjski 454

- Iwanicka Katarzyna 248, 676
 Iwanowna Katarzyna, księżna rosyjska 435
 Iwaskiewicz Janusz 632, 633, 637, 638, 641, 642, 644–647, 679
 Izdebski Hubert 598, 679
- J**
 Jabłkowski Józef 63
 Jabłonowski [imię nieznane] 539
 Jabłonowski Jan Stanisław, wojewoda ruski 402
 Jabłonowski Stanisław Jan, wojewoda ruski, kasztelan krakowski 311, 312, 314, 321, 328, 377
 Jadwiga Andegawerska, królowa polska 207, 212
 Jadwiga Zofia Szwedzka 410
 Jaeschke Walter 512
 Jägerskiöld Olof 410, 425, 427, 429, 679
 Jagiellonowie 21, 27, 29, 31, 33, 44, 97, 109, 110, 120, 206, 209, 211, 225
 Jagużyński Paweł 432
 Jakub Sobieski, królewicz polski 15–18, 53, 228, 231, 234, 238, 241, 303–305, 381, 382, 397, 398, 401, 403, 405, 431
 Jakubowski Szymon Tadeusz 618
 Jan bez Ziemi, król angielski 165
 Jan I Olbracht, król polski
 Jan III Sobieski, król polski 51–53, 201, 205, 208, 298, 300–304, 308–332, 336–339, 342–350, 353, 357, 358, 373–375, 377, 378, 380, 381, 386, 392, 397, 431
 Jan III Waza, król szwedzki 101, 155, 211
- Jan Kazimierz Waza, król polski 24, 25, 50, 51, 61, 246, 258, 261, 266, 270, 280, 285–291, 296, 298, 333
 Jan V, król portugalski 431, 439–442, 445–447
 Janas Eugeniusz 594, 699
 Janeczek Zdzisław 605, 679
 Janowski Adam 171
 Janowski Florian 619
 Jarochoowski Kazimierz 389, 397, 398, 402, 405, 679
 Jasienica Paweł 598, 679
 Jasiński Jakub 637, 696
 Jasiński Mikołaj Paweł 563, 567
 Jay John 81, 84, 88–91
 Jazłowiecki Mikołaj 184, 185
 Jefferson Thomas 86–92
 Jelski Franciszek 633, 635
 Jemiołowski Mikołaj 280, 287, 314, 661
 Jendrysik Augustyn 69, 679
 Jerlicz Roch, generał major 623, 624
 Jerzy I Rakoczy, książę siedmiogrodzki 50, 240, 285
 Jeżowski Andrzej 242
 Joanna ze Steinów 573
 Johnston Samuel 88, 89
 Jomini Antoine 643
 Jordan Franciszek 326
 Józef I Habsburg, cesarz 431, 452
 Juan Mariana de 20, 663
 Jurgaitis Robertas 554, 561, 562, 679
- K**
 Kabaciński Ryszard 586, 699
 Kaczorowski Władysław 168, 227, 228, 233–235, 240, 242, 245, 258, 262, 270, 274–276, 661, 662, 680

- Kadłubowski Paweł 587
Kaleński Michał 618
Kalinka Walerian 68, 522, 535, 540,
627, 680
Kalinowski Adam Aleksander, starosta
winnicki, starosta bractłowski
231, 239
Kalinowski Marcin, hetman polny ko-
ronny 279
Kalisch Johannes 304, 690
Kaliszewski Wojciech 515, 680
Kallas Marian 640, 680
Kamecka-Skrajna Mirosława 299,
680
Kamiński Andrzej 301, 340, 680
Kamiński Malcher, instygator litewski
136
Kamińska Agnieszka 618, 624, 627,
629
Kamiński Andrzej Sulima 58, 62, 71,
73, 680
Kampenhause Jan Michał 485, 488
Kaniewska Irena 182, 690
Kant Immanuel 510, 514, 671
Kantecki Klemens 446, 447, 473,
474, 477, 479, 482, 487, 489, 680
Kantorowicz Ernst H. 511, 681
Kantymir Murza 239
Karabowicz Anna 231, 247, 666
Karbownik Henryk 550, 681
Karczewski Tomasz 311, 322
Karnkowski Stanisław 133, 144,
146, 154, 155, 181, 186, 192, 193,
195
Karol Aleksander Lotaryński 439,
444
Karol Emil Hohenzollern 344–346
Karol Filip Neuburski 304
Karol Fryderyk książę von Holstein-
-Gottorp 410
Karol I Stuart, król angielski 49, 534
Karol II Habsburg, król hiszpański
431
Karol II, król angielski 52
Karol IX Walezjusz, król francuski
98, 104, 106, 120, 258, 372
Karol Lotaryński 51, 52, 299, 301,
318, 322, 326, 329, 344
Karol V Habsburg, cesarz 47, 452
Karol VI Habsburg, cesarz 54, 411,
413, 424, 431–433, 436–439, 443,
444, 446, 447, 451, 452, 454–456,
460–462, 482, 487
Karol X Gustaw, król szwedzki 288
Karol XII, król szwedzki 389, 390,
397–402, 404, 405, 410, 420, 466
Karpiński Adam 202, 700
Karpiński Wojciech 358, 665
Karpowicz Michał 513, 661
Karski [imię nieznane] 611
Karwat Irena 310, 681
Katarzyna II, caryca rosyjska 516,
522, 526, 528, 529, 531–535, 537,
540, 541, 545, 598, 611
Katarzyna Medycejska, królowa fran-
cuska 98–100, 108
Katolicki Ferdynand 20
Kazanowski Adam 220, 273
Kazanowski Dominik 242
Kazanowski Marcin, wojewoda podolski
242
Kazimierski Mikołaj 184, 191
Kazimierz II Sprawiedliwy, król polski
213
Kazimierz Jagiellończyk, król polski
143, 221, 582

- Kazimierz Wielki, król polski 206,
207, 209, 211, 214
- Kądziela Łukasz 445, 610, 611, 674,
681
- Kątski Marcin 311, 316, 323
- Kempa Tomasz 110, 112–121, 123–
131, 133, 138, 139, 227, 681, 682,
738
- Kennedy Paul 46, 47, 56, 682
- Kersten Adam 282, 283, 682, 686
- Kępiński Andrzej 559, 684
- Kętrzyński Wojciech 166, 661
- Kiaupienė Juratė 110, 111, 667, 682
- Kiciński Pius 70
- Kicki Jan 590, 594
- Kiełbik Jerzy 360, 694
- Kisiel Adam 282, 284–288
- Kissinger Henry 48, 682
- Kiszka Jan 122, 129, 135, 140
- Kiszka Mikołaj 113
- Kitowicz Jędrzej 70, 661
- Klimowicz Mieczysław 65, 682
- Klosmann Ch. [imię nieznane] 573
- Kluczycy Franciszek 300, 311, 660,
664
- Kłaczewski Witold 594, 609
- Kłobuchowski Jan 316, 323
- Kłosowski Jakub 564
- Kmita Piotr 34, 38
- Kniaźnin Franciszek Dionizy 515
- Knox Henry 82, 84
- Kobierecki Michał 594, 682
- Kobierzycki Stanisław 233, 661
- Kobylnicki [imię nieznane] 173
- Kobyłecki Franciszek 322, 323
- Kochlewski Piotr 553
- Kolankowski Ludwik 27, 29, 30, 33,
34, 682
- Kołąda Gabriel 561
- Kołodziej Robert 338, 682, 738
- Kołodzki Augustyn 201, 205–207,
209, 662
- Komaszyński Michał 304, 360, 368,
369, 373, 473, 682, 685
- Komierowscy 479, 651
- Konarski Adam 122
- Konarski Stanisław 60, 203
- Konarzewski Samuel Jan 567
- Konderoff [imię nieznane] 492
- Konieczpolski Stanisław, kasztelan kra-
kowski, hetman wielki koronny
18, 186, 220, 223, 226, 229–233,
238–240, 242, 243, 258, 264
- Konieczna Diana 550, 551, 555, 563,
568, 582, 584, 593, 682
- Konieczny Kazimierz 18, 683
- Konopczyński Władysław 204, 225,
337, 409, 412, 415, 418, 419, 421,
423–429, 431, 457, 460, 474, 521,
578, 591, 598, 599, 603, 609, 664,
683
- Konstancja Habsburżanka, królowa
222, 258, 260, 261
- Konstanty Sobieski, królewicz polski
404
- Koń J.J. [imiona nieznane] 307,
683
- Korczak Lidia 562, 683
- Korff Stefan 567
- Kornatowski Wiktor 627, 683
- Korsak Daniel 173
- Korsak Dawid 171
- Korsak Mikołaj 567
- Korsak Tadeusz 71
- Korycki Krzysztof, podkomorzy cheł-
miński 316, 323

- Korzeniowski Jan 321
Korzeński [imię nieznane] 173
Korzon Tadeusz 298, 300, 308, 309,
311, 314, 318, 320, 321, 323–326,
430, 683
Kosińska Urszula 432, 433, 444, 447,
448, 674, 683, 739
Kossakowa Katarzyna z Potockich
573, 575, 579
Kossakowski Dominik Korwin 567
Kossakowski Józef Ignacy 635
Kossakowski Józef, biskup inflancki
610
Kossowicz [imię nieznane] 551
Kostkiewiczowa Teresa 205, 515,
683, 690
Kościałkowski Kajetan 515
Kościałkowski Stanisław 65, 583,
637, 683
Kościałkowski Tadeusz 67
Kościuszko [imię nieznane] 488
Kościuszko [imię nieznane] 612
Kościuszko Tadeusz 631, 693
Kot Stanisław 19, 21, 23, 683
Kotowicz [imię nieznane] 554
Kotowicz Aleksander 559, 569
Kotowska Małgorzata 301
Kotowski [imię nieznane] 386
Kotowski Florian Leon 386
Kowalkowski Franciszek 563
Kozakiewicz Jan 566
Kozarzewski Andrzej 564
Krajewski Mirosław 233, 661
Krakowski Bernard 573
Krasicy 623
Krasicki Ignacy 515, 574, 580, 683
Kraśński Jan Dobrogost 327
Kraśński Wincenty 633
Krasnânski V.G. [imiona nieznane]
638, 684
Krasnowski [imię nieznane] 173
Krasowski Jan 98
Kraszewski Igor 403
Kraszewski J. 65, 67
Kraszewski Józef Ignacy 522, 523,
616, 664, 684
Kraushar Aleksander 63, 684
Krell Alfred 468, 684
Kromer Marcin, biskup warmiński
21, 185
Kryszpin-Kirszensztein Andrzej Kazi-
mierz, pisarz polny litewski, woje-
woda witebski 378, 383, 568
Kryszpin-Kirszensztein Jan 566
Kryszpin-Kirszensztein Jan Hieronim,
biskup żmudzki 375, 376, 555–
557, 566, 569, 570
Kryszpin-Kirszensztein Jerzy Hieronim,
kasztelan żmudzki 477
Kryszpinowie Kirszenszteinowie 373,
378
Kzesimski Jakub 136
Krzycki Andrzej 27, 31, 34, 36
Krzycki Stanisław 334
Krzyzewski Adam 136
Krzykowski Jerzy 173
Kucharski Tomasz 170, 244, 245,
684
Kuchowicz Zbigniew 250, 251, 684
Kuczkowski Jan 586
Kuczyńska Ludwika z Szujskich 573
Kuczyński Ignacy 595
Kukiel Marian 634, 638, 642, 684
Kulczycki Franciszek 349
Kulczycki Władysław 331, 659
Kumernicki Wojciech 329

- Kumor Bolesław 559, 560, 684, 697
 Kunicki Franciszek 68
 Kuntze Edward 109, 689
 Kupisz Dariusz 228, 684
 Kuras Katarzyna 573, 575, 684
 Kurczewski Jan 551, 684
 Kurosz Stanisław 232, 239, 240
 Kurtyka Janusz 594, 699
 Kurzeniecki Ignacy 65
 Kurzeniecki Wiktor 608
 Kutrzeba Stanisław 111, 176, 601, 657, 684
 Kuzio-Podrucki Arkadiusz 298, 303, 684
 Kuźma Dariusz 204, 677
 Kuźmin Dariusz 182, 698
 Kwak Jan 473, 685
 Kwiecień Marcin 231, 247, 666
- L**
 Lachnicki Ignacy 637, 638
 Lacy Piotr 465, 469, 470, 473, 477–481, 483, 485–489
 Lagerroth Fredrik 409, 684
 Lamberg Jan Filip 304–306
 Lancellotti Giovanni Battista 224
 Lanckorońscy 357
 Lanckoroński Hieronim 312
 Lanckoroński Maciej 594
 Lanckoroński Stanisław 289
 Lanczinsky (Landziński) Ludovicus 461
 Langdon John 82
 Lansac Guy de 106
 Lansius Thomas 19
 La Roche-sur-Yon de 357
 Lasocki Ignacy 587
 Latański Jan, biskup poznański 30, 34
- Laudański Jerzy 567
 Laurent Jacques 640, 685
 Laureo Vincenzo 125, 161, 666
 Lauxmin Marinus Kazimierz 566
 Lech, legendarny twórca państwa Polan 205, 207, 210, 213
 Lechicka Jadwiga 389, 685
 Lee Richard Henry 85
 Leitsch Walter 192, 685
 Lelewel Joachim 203
 Leniewicz Jakub 566
 Leon X, papież 28
 Leopold I Habsburg, cesarz 298–300, 302, 344, 431
 Leopold Józef Lotaryński, książę lotaryński 304, 305
 Lepsius 58
 Lepszy Kazimierz 132, 138, 140, 141, 161, 180, 193–198, 253, 350, 657
 Leszczyńscy 350, 394, 405
 Leszczyńska Anna z Jabłonowskich 392
 Leszczyńska Maria 412, 458
 Leszczyński Andrzej 352
 Leszczyński Bogusław 280
 Leszczyński Jan 16, 350, 352
 Leszczyński Rafał 226, 260, 391, 392, 405
 Leszczyński Stanisław zob. Stanisław Leszczyński
 Leszczyński Wacław 321, 352
 Leszczyński Władysław 350, 352
 Leszek IV, książę Polan 206, 210
 Leśniowski Krzysztof Jakub, podczaszny lwowski 191
 Leśnodorski Bogusław 65, 68, 606, 668, 677, 682, 691, 696
 Libiszowska Zofia 74, 372

- Link-Lenczowski Andrzej K. 58, 417, 421, 423, 424, 680
- Linowski Aleksander 65
- Lipiński Kazimierz Józef, podkomorzy latyczowski 594
- Lipiński Wacław 228
- Lipski Andrzej 261
- Lipski Jan Aleksander, biskup krakowski, podkanclerzy koronny 424, 426, 475, 476
- Lipski Jan Wojciech Olbracht, wojewoda rawski 348
- Lisek Adam 473–475, 481, 492, 493, 685
- Litwin Henryk 259, 264, 275, 656
- Lityński Adam 584, 585, 596, 685, 703
- Livingstone Robert R. 85
- Loewe Victor 433, 441, 685, 691
- Lolo Radosław 266, 269, 273, 685
- Lomagne Charles Pierre Gaston de Levis de 452
- Lord Robert Howard 598, 686
- Löwenwolde Friedrich Kazimir 435, 437, 447
- Löwenwolde Karl Gustav 439, 470, 472, 479, 480
- Lubomirscy 358, 423
- Lubomirska Joanna ze Steinów 573, 575
- Lubomirska Urszula z Branickich 573, 575
- Lubomirski Aleksander Michał, wojewoda krakowski 321, 326, 348, 352
- Lubomirski Aleksander, kasztelan kijowski 618
- Lubomirski Aleksander, starosta sądecki 311
- Lubomirski Hieronim Augustyn 311–313, 316, 338, 357, 366, 379, 384, 402, 404
- Lubomirski Jerzy 18, 72
- Lubomirski Jerzy Sebastian 24, 558
- Lubomirski Stanisław Herakliusz 24
- Lubomirski Stanisław, marszałek wielki koronny 60, 605
- Lubomirski Stanisław, wojewoda kijowski 591
- Lubomirski Stanisław, wojewoda ruski 229, 233, 234, 240, 288
- Lubomirski Teodor 445, 475, 478
- Lubowidzki Stefan, generał major 621, 626
- Lubowiecki Piotr 66
- Lucchesini Hieronim 530, 537, 539, 541, 544
- Ludwik Armand II 357, 358
- Ludwik Jagiellończyk, król czeski i węgierski 27, 31
- Ludwik Węgierski, król polski i węgierski 206, 209, 211, 212
- Ludwik XIV, król francuski 49, 51–53, 326, 344, 357, 359–362, 364–367, 371, 373–378, 380–382, 384–387, 459, 511
- Ludwik XV, król francuski 412, 414, 417, 418, 424, 427, 433, 450–452, 458, 462, 463
- Ludwik XVI, król francuski 67, 68, 88, 671
- Ludwik, książę von Hessen-Homburg 484
- Lulewicz Henryk 110, 114, 117, 119–122, 124–127, 129–131, 133–141, 155, 194, 230, 385, 471, 550,

- 553, 582, 585, 657, 676, 681, 682,
686, 691, 699
- Lupini Antoni 345, 352
- Lutomierski Mikołaj 173
- Ł**
- Łappa Antoni 645
- Łaski Jan 166
- Łasko Krzysztof 316, 323
- Łaszcz Piotr 172
- Łaszewski Ryszard 586, 684
- Łaziński Stanisław Syriusz 312, 313
- Łazowski Teodozy 560
- Łączki Eliasz, chorąży ziem prus-
kich 316, 323
- Łączyński Ludwik 434, 439, 445,
446
- Łojek Jerzy 70, 71, 686
- Łopaciński Jan Dominik 555, 575,
576
- Łopatecki Karol 231, 469, 672,
686
- Łoś Andrzej 235
- Łowmiański Henryk 431, 678
- Łubieński Maciej 18, 281
- Łubieński Stanisław 168, 175, 222–
224
- Łubieński Władysław Aleksander
201, 202, 206–209, 214, 215
- Łubieński Władysław 57, 518, 576
- Łuszczewski Jan Paweł 61, 600
- Łuszczewski Walerian 588
- Łużny Ryszard 559, 684
- Łysiak Ludwik 487, 686
- M**
- Maciej Habsburg, arcyksiążę Austrii
148
- Maciejowski Bernard 554
- Maciejowski Samuel 35, 42
- Maciszewski Jarema 167–170, 174,
228, 286, 559, 669, 686, 697
- Mackiewicz 608
- Macuk Andriej 443, 447, 495, 585,
673, 686, 699, 739
- Mačurek Josef 307, 686
- Madison James 79, 85, 86
- Madruzzo Lodovico 147, 152, 161
- Magnan [imię nieznane] 435–438
- Maguś Wojciech 118, 681
- Maintenon Françoise de 358, 364,
365
- Majewski Wiesław 348
- Majorek Czesław 204, 686
- Makowiecki Stanisław 313, 686
- Maksymilian Bawarski 273
- Maksymilian I Habsburg, cesarz
101
- Maksymilian II Habsburg, cesarz
99, 115, 117, 125–130, 307
- Maksymilian III Habsburg 134,
135, 137–140, 147, 148, 150, 151,
153–157, 159, 163, 192–199
- Malewski Seweryn 587
- Malmström Carl Gustaf 409–411,
423, 425, 426, 429, 687
- Malone Dumas 84, 687
- Małachowski [imię nieznane] 543
- Małachowski Antoni 59, 64, 587,
593
- Małachowski Jacek 529, 538
- Małachowski Jan 336, 352
- Małachowski Piotr 593, 595
- Małachowski Stanisław 528, 540
- Małeckie Marian 165, 702
- Małowieski Florian 587
- Mannstein Christoph Hermann
von 486, 687

- Manuel José Francisco António Caetano Estêvão Bartolomeu de Bragança conte de Ourém, infant, książę portugalski 430–448
- Mardefeld Axel von 434–437, 440, 441, 446
- Marescotti Galeazzo 161
- Maret Hugues 634, 635, 644, 645
- Maria Anna Burbon, księżna Conti 431
- Maria Magdalena Joanna Habsburg, arcyksiężniczka habsburska 436
- Maria Teresa de Bourbon 358, 361, 364, 365, 370
- Maria Teresa Habsburg, cesarzowa 54, 439, 450, 457
- Marinius Franciszek zob. Sachs Jan
- Markiewicz Mariusz 11, 58, 131, 165, 320, 448, 509, 513, 668, 680, 686, 687, 698, 738
- Markowski Józef 66
- Maroń Jerzy 468, 674
- Martens Fyodor Fyodorovich 443, 695
- Martin Michael 88, 673
- Marylski Eustachy 203, 687
- Masini Krzysztof 24
- Massalski Ignacy 576
- Maternicki Jerzy 205, 677
- Mathyasik Joanna 198, 687
- Mattingly Garrett 296, 687
- Matuszewicz Marcin 491, 492, 572–574, 576, 663
- Matwijowski Krystyn 467, 674
- Mayer Edler E. von 135, 687
- Mazade Charles de 638, 663
- Mazur Karol 590, 687
- Mączak Antoni 509, 686
- McCandless Wilson Arthur 441, 687
- Meerbeek Lucienne van 269, 659
- Meller Stefan 23, 661
- Merrick Jeffrey W. 510, 687
- Metsch Jean Adolphe de 452
- Miączyński Józef, starosta łosicki 59
- Michalski Jerzy 63, 72, 73, 523, 584, 606, 607, 613, 614, 678, 687, 688
- Michał Korybut Wiśniowiecki, król polski 205, 208, 211, 250, 253, 297–300, 308, 316, 318, 326, 333, 343
- Michałek Krzysztof 75, 675
- Michałowski Jakub 279
- Mickiewicz Adam 572, 577
- Mieszko I, książę polski 213
- Mietelski Jerzy 621
- Międzyleski (Międzyłęwski) Wawrzyniec 29
- Mikorski Hipolit, miecznik wyszogrodzki 587
- Mikulski Krzysztof 586, 699
- Milewski Dariusz 309, 670, 700
- Milewski Markus 304, 305, 688
- Milik Katarzyna 599, 688
- Mioduski Damazy 586
- Mioduszewski K. [imię nieznane] 481, 484
- Mitrowitz Wratyslaw Franz Karl von 432, 433
- Mleczko Wiktor Konstanty, starosta żmudzki 557
- Młozewski Józef, archidiakon inflancki 564
- Mniszchówna Konstancja z Tartów 573

- Mniszech Jerzy August, marszałek nadworny koronny 574, 575
- Mniszech Józef Wandalin 443
- Mniszech Michał, marszałek wielki koronny 588
- Modrzewski Andrzej, podczaszy sieradzki 312, 313
- Mokronowski Andrzej 64, 67, 69, 593, 595
- Mokrzecki Szymon 567
- Mongrillon Monsieur de 304, 380, 663
- Moniuszko Adam 582, 590, 688
- Monluc Jean de 98–108
- Montalto Alessandro, papieski sekretarz stanu 147–150, 156–159
- Monti Antonio Felice de 412, 414, 417, 424, 434, 472, 482
- Morawski Józef 404
- Morsztyn Jan Andrzej, podskarbi koronny 316, 321, 352
- Morsztyn Stanisław, podstoli chełmiński 316, 323
- Morsztyn Władysław, starosta kowalski 311
- Mosiewicz Aleksander Jan, wojewoda mściński 378, 379, 383
- Mostowski Paweł 591
- Mostowski Tadeusz 40, 665
- Moszczeński Adam 608
- Moszczeński Wojciech 67
- Moszyński Fryderyk 610, 611
- Mościcki Henryk 632, 638
- Mórawski Karol 246, 674
- Mórawski Karol Mörnsberg von, hrabia 276
- Mroziński Michał 358, 665
- Mróz Maciej 121, 681
- Müller Klaus 296, 688
- Münnich Burkhard Christoph 469
- Muratori-Philip Anne 389, 688
- Muszyńska Jadwiga 389, 676
- Mycielski Józef 586
- Myśliszewski Michał 312
- Nadolski Samuel Stanisław 242
- Nagielski Mirosław 174, 282, 285, 286, 290, 313, 323, 373, 688, 693, 697, 699, 700
- Nakwaski Cyprian 587
- Nakwaski Klemens, podkomorzy wyszogrodzki 587
- Nałęcz Antoni 586
- Nanke Czesław 144–146, 148, 152–154, 157, 158, 160, 163, 688
- Napierała Piotr 451
- Napoleon Bonaparte, cesarz Francuzów 630–646, 648, 649
- Napoleon III, cesarz Francuzów 643
- Naruszewicz Adam 204, 205, 213, 621
- Nawrot Dariusz 631, 633, 634, 688, 739
- Nelipovič Sergej Gennad’evič 431, 438, 443, 447
- Nicodemi Johanes 272
- Nicolai Scipion Louis 639
- Nieć Juljan 60, 612
- Niedziela Rafał 450, 451, 459, 474–476, 481, 487, 688
- Niekrasow Grigorij Aleksandrowicz 410, 688
- Nielipowicz S.G. (Нелипович С.Г.) [imiona nieznane] 466, 688
- Niemcewicz Jan 637, 638

- Niemcewicz Julian Ursyn 116, 154, 155, 160, 331, 523, 524, 663, 666, 667, 689
- Niemcewicz Samuel 379
- Niszczycki Zygmunt 173
- Noailles Emmanuel Henri Victurnien de 109, 689
- Nolcken Johan Fredrik 527
- Nordberg Jöran Andersson 390, 402, 663
- Nostradamus 98
- Nowak-Dłużewski Juliusz 109, 689
- Nowak-Romanowicz Alina 612
- Nowicki Tomasz 509, 695
- Nowodworski Michał 204, 675
- Obertyński Zdzisław 560, 697
- Obuchowicz Ksawery 637
- Ochmann-Staniszevska Stefania 155, 263, 333, 689
- Ochocki Jan Duklan 616–618, 664
- Odlanicki Jan Władysław Poczobut 550, 664
- Odrawąż Stanisław 34, 38
- Odrzywolski Jan 231–233
- Ogińscy 382
- Ogińska Aleksandra z Czartoryskich 617
- Ogiński [imię nieznane] 604
- Ogiński Hrehory Antoni, starosta żmudzki 382–385, 557
- Ogiński Leon Kazimierz, podstoli litewski 382, 385
- Ogiński Ludwik Karol, biskup smoleński 558
- Ogiński Marcjjan Aleksander, wojewoda trocki 343, 346, 350, 352
- Ogiński Michał, podskarbi wielki litewski 611, 612
- Ogonowski Zbigniew 19, 678, 689, 692
- Ogrodziński Wincenty 202
- Ogrodzki Jacek 595
- Okęcki Antoni Onufry 588, 591, 595
- Olelkowicz Jerzy 118, 120, 141
- Oleśnicki Jan Stanisław 316, 317, 323
- Oleśnicki Mikołaj 139
- Olizar [imię nieznane] 173
- Olizar Filip Nereusz 620, 621
- Olizar Gustaw 580
- Olizarowski Aron Aleksander 22, 23, 689
- Olma Marceli 375, 693
- Olszewicz Bolesław 204, 668
- Olszewski Henryk 597, 659, 689
- Olszowski Andrzej 344–346, 352
- Opacki Chryzanty Gabriel 591, 595
- Opaliński Edward 19, 165, 178, 181, 668, 689
- Opaliński Jan 349, 353
- Opaliński Łukasz 19, 244
- Oraczewski Feliks 64
- Orgelbrand Samuel 201
- Orlik Grzegorz 458, 462
- Orlovskij Evstafij Filaretovič 638, 689
- Oryszowski Jan 183
- Orzechowski Paweł 177
- Orzechowski Stanisław 21, 42, 43
- Orzelski Świętosław z Borzejowic 109, 689
- Orzeł Joanna 121, 681
- Osgood Samuel 84
- Osiecka-Samsonowicz Hanna 269, 277, 689

- Osiecki Eligiusz 589
 Ossoliński Antoni 477
 Ossoliński Jerzy, kanclerz wielki ko-
 ronny 18, 50, 280, 281, 286, 288,
 291
 Ossoliński Tomasz 587
 Ossowski Andrzej Kazimierz 563,
 565
 Ostermann Iwan Andrejewicz 432,
 435, 436, 438, 440, 527, 539
 Ostrogscy 228
 Ostrogski Janusz 175
 Ostroróg Mikołaj 16, 289, 290
 Ostrowski Antoni 592
 Ostrowski Tomasz 591
 Ośniałowski Jan 59, 586
 Otis James 84
 Oxenstierna Axel 259, 260
 Ożarowski Jerzy 427, 456, 458
 Ożarowski Piotr 71
- P**
 Pac Dominik 113
 Pac Jan 129, 130, 140
 Pac Kazimierz 345, 349, 353, 555–
 558, 568, 569
 Pac Krzysztof Zygmunt 336, 340,
 342, 347, 348, 353
 Pac Ludwik 633
 Pac Michał Kazimierz 310, 312, 318,
 325, 339, 342, 345, 346, 349, 353
 Pac Mikołaj, podkomorzy brzeski 136
 Pac Mikołaj, biskup kijowski 129
 Pac Mikołaj Stefan 346, 347, 353
 Pac Paweł 119, 129, 137
 Pac Piotr Michał 556, 557, 570
 Pacowie 300, 318, 323, 326–328,
 331, 334–336, 340, 344–349, 557
 Pakosławski Marcin 240
- Paleo Eds 671
 Pałucki Michał 618
 Pancerzyński Karol Piotr 554, 562,
 564, 565, 569
 Pancerzyński Ludwik 637, 638
 Pánek Jaroslav 307, 689
 Panin Nikita Iwanowicz 532, 603
 Paradowski Michał 229, 689
 Parafianowicz Halina 81, 673
 Parczewski Wojciech 564
 Pasek Jan Chryzostom 299, 664
 Pastusiak Longin 90, 689
 Paszkowski Teodor Tadeusz 618, 627
 Paul Pierre 364, 689
 Paweł, św. 513
 Pawiński Adolf 597, 689
 Pawlicki Stefan 69, 660
 Pawłowski Stanisław, biskup ołomu-
 niecki 152, 155
 Pawłowski Władysław 393, 394
 Pawsza Michał, sędzia ziemski owrucki
 623
 Perteville Germain Louis Chauvelin de
 413
 Peterso Jan 638, 641
 Petruhincev Nikołaj Nikolaevič 434,
 689
 Pękośławski Prokop 173
 Pęski Adam 204
 Pfalz-Neuburg Eleonora Magdalena
 von 431
 Pfalz-Neuburg Maria Zofia Izabela
 von 431
 Phélypeaux Ludwik 364
 Piasecki Paweł 160, 231, 276, 662
 Piasecki Stefan 268
 Piaseczyński Aleksander 16
 Piaseczyński Jan 348

- Piasoczyński Aleksander zob. Piase-
czyński Aleksander
- Piast, legendarny protoplasta dynastii
Piastów 205, 207, 210, 212
- Piastowie 29, 166, 209, 212, 298
- Piattoli Scipione 626
- Piechnik Ludwik 23
- Pieniążek Prokop 192
- Pieńkowska Anna 181, 182, 185,
187, 188, 190–192, 337, 689
- Pietrzak Jerzy 221, 690
- Pinckney Charles Cotesworth 88–91
- Pinckney Thomas 88, 89
- Piotr I, car rosyjski 434, 466
- Piotr II, car rosyjski 434
- Piotr II, król portugalski 431
- Pióro Stanisław 514, 515, 664
- Piper Karl 397–399, 402
- Pitt William Młodszy 47, 53
- PiwarSKI Kazimierz 20, 304, 345,
350, 402, 690
- Plater Ferdynand 637
- Plater Konstanty 608
- Plater-Zyberg Michał 633, 634
- Platt Julian 205, 621, 662, 690
- Płaza Stanisław 109, 244, 690
- Pociecha Władysław 28, 29, 35, 36,
690
- Pociej Adam 136
- Pociej Antoni Aleksander 480, 481,
483
- Pociej Hipacy 560
- Pociej Ludwik 383
- Podbereski Mikołaj Samson 564
- Podewils Heinrich 442
- Podhorodecki Leszek 131, 690
- Podhorodyński Maurycy 619
- Podoski Michał 585
- Pokrzywniak Józef Tomasz 515, 690
- Polanowski Aleksander 322
- Polibiusz 58
- Polignac Melchior de 53, 304, 358,
359, 361, 363–369, 373, 374, 376,
377, 379, 380, 384
- Polleross Fredrich 296, 690
- Połomski [imię nieznane] 486
- Połubiński Aleksander Hilary 328,
346, 353
- Połubiński Piotr Aleksander 564,
565
- Pomian Krzysztof 201, 690
- Pomponne Simona Arnauld de 366
- Ponętowski Jakub 126
- Poniatowscy 68, 579
- Poniatowska Konstancja z Czartorys-
kich 575, 580
- Poniatowski Michał 68
- Poniatowski Stanisław, bratanek
króla 68, 602, 606, 607, 613
- Poniatowski Stanisław, regimentarz
generalny koronny, kasztelan kra-
kowski, ojciec króla 472–474,
477–479, 482, 484, 487, 489
- Poniński Antoni Józef 412, 417–422,
424, 426, 428, 456, 457
- Poniński Kalikst 627
- Poniński Władysław 393
- Popiel, legendarny władca Polan 207
- Popielowie 591, 651
- Popiołek Bożena 193, 698
- Poraziński Jarosław 390, 391, 394,
398, 403, 690
- Porshnev Boris F. 268, 690
- Porte Du Theil (Dutheil) Jean Gabriel
de la 459, 461
- Portico Vincenzo dal 145

- Potiomkin Grogorij 525–528, 532, 539, 627
- Potkański Antoni 592
- Potoccy 328, 412, 527, 534, 579
- Potocka Ludwika z Mniszchów 574
- Potocki Aleksander 631–637, 640, 642
- Potocki Andrzej 311, 312, 321, 322
- Potocki Antoni Prot 616, 618, 627
- Potocki Dominik 311
- Potocki Feliks 631, 632
- Potocki Ignacy 60, 71, 72, 540, 595, 602, 604–606, 613
- Potocki Jan, powieściopisarz 70
- Potocki Jan, wojewoda braclawski 312, 313, 315
- Potocki Józef 420, 482, 483, 485, 486, 488, 574
- Potocki Maksymilian 622–624, 627
- Potocki Mikołaj, rotmistrz wojsk koronnych, generał ziem podolskich 312
- Potocki Mikołaj, starosta kamieniecki, pisarz polny koronny, hetman wielki koronny 231, 238, 240, 279, 284, 285, 312
- Potocki Piotr 544
- Potocki Stanisław „Rewera” 242
- Potocki Stanisław Kostka 6
- Potocki Stanisław Szczęśny 58, 61, 63, 631, 633, 635, 636
- Potocki Szczęśny 321, 322, 328, 526, 527, 533, 534, 625
- Potocki Teodor 417, 421, 423, 424, 471, 472, 475, 482
- Potulicki Jan Jakub 392
- Pražáková Katarina 307, 690
- Prażmowski [imię nieznane] 592
- Prażmowski Samuel 321
- Pretsch Hans Jochen 444, 691
- Pribram Alfred Francis 296, 691
- Prochaska Antoni 38, 140, 176, 181, 185, 188, 311, 553, 657, 691
- Prodi Paolo 143, 691
- Prokles 21
- Proński Aleksander 137, 138
- Protasewicz (Protaszewicz-Szuskowski) Walerian 112, 117, 119, 129, 130
- Prozor Karol 635, 636
- Prusinowski Andrzej, chorąży rotmy huzarskiej 316, 323
- Pruszyński Stanisław Kostka, kasztelan żytomierski 618, 624
- Przebendowski Ernest Krzysztof 482
- Przebendowski Ignacy 602, 609
- Przebendowski Jan Jerzy 392
- Przeclawski Antoni 567
- Przeclawski Ludwik 171
- Przemysł II, król polski 214
- Przerębski Jan 26
- Przerębski Wincenty 235
- Przeździecki Aleksander 27, 153, 154, 156, 161, 246, 661, 662
- Przyboś Adam 231, 244, 262, 268, 273, 295, 298, 311, 349, 657, 664, 674, 691
- Przyboś Kazimierz 298, 659
- Przygocki Stanisław 567
- Przyjemski Tomasz 591
- Przyjemski Władysław 338–340, 362
- Przyłuski Jakub 21
- Przyłuski Jan Duklan 619
- Przyłuski Walerian 619
- Ptolemeusz 210

- Pugačiauskas Vykintas 639, 641, 642, 646, 691
- Puttkamer Ellinor 450, 691
- Puzyna Józef 555
- Puzyna Stanisław 645
- Pyrrus 223
- Quirini-Popławska Danuta 144, 147, 691
- Rabutin-Chantal Maria de 358, 665
- Rachuba Andrzej 174, 284, 347, 350, 377, 378, 380, 381, 385, 386, 398, 471, 495, 549, 550, 552, 555–558, 560, 561, 563, 568, 569, 582, 583, 585, 589, 664, 673, 691, 699
- Raczyńska Konstancja 404, 664
- Raczyński Edward 275, 404, 663
- Raczyński Kazimierz 602, 607, 610, 613
- Radecki Mikołaj 311
- Radoliński Józef 404
- Radomiccy 394, 405
- Radomicki Maciej 392, 393
- Radoszewski Marek 241
- Radziejowski Michał 358, 362, 366, 368, 377, 384, 390, 393, 402, 403
- Radziwiński Frąckiewicz Jan Chryzostom 560
- Radziwiłł Albrycht Stanisław 18, 231, 233–235, 237, 241, 242, 244, 248, 253, 261, 262, 268, 270, 275, 276, 281, 282, 284, 664
- Radziwiłł Dominik Mikołaj 379, 383, 384
- Radziwiłł Hieronim 588
- Radziwiłł Janusz, kasztelan wileński, podczaszy wielki litewski 172, 174, 175
- Radziwiłł Janusz, wojewoda wileński, hetman polny litewski 50, 285, 556
- Radziwiłł Jerzy 131, 132, 134, 135, 137–139, 142, 145, 156
- Radziwiłł Karol Stanisław 381, 384, 385, 402
- Radziwiłł Krzysztof „Piorun”, wojewoda wileński, hetman polny litewski 112–114, 131, 134–142, 193
- Radziwiłł Krzysztof II 219, 232, 234, 237, 239, 240, 259, 260, 273, 275, 553, 554, 557, 568
- Radziwiłł Michał Kazimierz, wojewoda wileński, hetman polny litewski, podkanclerzy litewski 321, 344–347, 349, 353
- Radziwiłł Michał Kazimierz, wojewoda wileński, hetman wielki litewski 465, 473–475, 480
- Radziwiłł Mikołaj „Czarny” 123, 124
- Radziwiłł Mikołaj „Rudy” 110–112, 114–116, 119–124, 126, 128–131, 141, 556
- Radziwiłł Mikołaj Faustyn 475
- Radziwiłł Mikołaj Krzysztof „Sierotka” 110, 112, 114–117, 120–127, 129, 131, 132, 134, 135, 137–139, 141
- Radziwiłł Mikołaj, wojewoda nowogródzki 137, 139
- Radziwiłłowa Anna z Sanguszków 465, 471–477, 479, 481, 484
- Radziwiłłowie 43, 111, 113–115, 121, 123, 124, 127, 129–132, 135,

- 136, 138, 140–142, 155, 377, 465,
474, 479, 481, 483
- Rafalski [imię nieznane] 516, 517,
664
- Ranke Leopold von 149, 691
- Rauch Basil 84, 687
- Raynal Guillaume 536
- Rehnsköld Karl 394
- Reichenberger Robert 147, 663
- Rembowski Aleksander 168, 524,
665, 691
- Repnin Nikołaj 63, 204, 603
- Reszka Stanisław 158
- Rey Władysław 312, 321, 328, 343,
353
- Ribbing Pehr 410
- Richelieu Armand-Jean du Plessis de
48, 260
- Rioux [imię nieznane] 361
- Roberts Michael 260, 273, 691
- Rocci Ciriaco 257, 264–274, 276
- Rohrschnieder Michael 296, 699
- Rok Bogdan 468, 509, 674, 687, 696
- Rolnik Dariusz 11
- Romaniuk Przemysław 495, 585,
673, 699
- Roncalli Domenico 18
- Rondeau Claudius 437, 447
- Ronquillo Pedro 325, 346, 353
- Roosen William James 296, 300,
691
- Rościszewski Kazimierz 619
- Rosemberg Wilhelm 101–103
- Rosén Jerker 409, 410, 426, 427,
429, 671
- Rossinot André 389, 691
- Rostkowski Adam 479, 480, 483,
485
- Rostworowski Emanuel 53, 54, 60,
62, 65, 70, 72, 73, 202, 412–414,
416, 417, 423, 428, 431, 434, 441,
458, 523, 691, 692
- Rousseau Jean Jacques 512, 514
- Roussel Jacques 260, 267
- Rouvroy Louis de Saint-Simon de
359, 363, 364, 665
- Roux Jean-Paul 514, 692
- Rozbicki Michał 74, 685
- Rudenskiöld Carl 423, 424, 428
- Rudnicki Szymon 177
- Rudolf II Habsburg, cesarz 147, 148,
161
- Ruggieri Fulvio 145
- Rulikowski Józef 578, 579
- Rumpf Hendrik Wilhelm 397
- Rusinowa Izabella 75, 675
- Rusticucci Girolamo 145
- Rutkowska Mary Neomisja 205, 692
- Rutkowski Henryk 247, 248, 692
- Rutledge John 81
- Rutski Józef Welamin 560
- Ruyter Michael A. de 52
- Rybicka-Nowacka Halina 202, 692
- Rybicki Józef 619
- Rybiński Antoni Józef 620–622
- Rybiński Jan Nepomucen 621, 626–
628
- Rybiński Józef 540, 588, 621
- Rybiński Józef Jacek 575
- Rybiński Łukasz Tadeusz 617–619,
621
- Rybiński Maciej 586
- Rykaczewski Erazm 15, 144, 268, 664
- Rymsza Kazimierz 471, 472, 475,
476
- Rymut Kazimierz 124, 662

- Ryżewski Grzegorz 61, 692
 Rzekoński Emanuel 564
 Rzewuski Adam Wawrzyniec 62
 Rzewuski Michał Florian 311
 Rzewuski Seweryn, hetman polny koronny 67, 69, 625, 628
 Rzewuski Seweryn, pułkownik wojsk litewskich 628
- Sachs Jan 19, 20, 692
 Sachsen-Weissenfels Johann Adolf II von 468
 Sadowski Zdzisław 249, 692
 Saint-Allais Nicolas Viton M. de 455, 673
 Saint-Simon zob. Rouvroy Louis de Saint-Simon de
 Sakowicz Felicjan 515
 Samborzecki Wojciech 139
 San Clemente Guillèn de 151, 152, 154, 158–160, 659
 Sanderson Francis 315, 318, 322
 Sanguszko Eustachy 633
 Sanguszko Hieronim 561
 Sanguszko Janusz 474
 Sanguszko Paweł Karol 440, 443, 474
 Sanguszko Roman 111
 Sanguszkowa Barbara z Duninów 574, 575
 Sanguszkowie Lubartowicze zob. Lubartowicze Sanguszkowie
 Santa Croce Andrea 331
 Santa Croce Antonio 257, 259, 260, 265, 278
 Sapieha [imię nieznane] 383
 Sapieha Aleksander Kazimierz, biskup wileński, biskup żmudzki 555, 557
 Sapieha Aleksander Paweł, marszałek nadworny litewski 381, 385, 386
 Sapieha Aleksander 631–637, 643–544
 Sapieha Andrzej 129
 Sapieha Benedykt Paweł, podskarbi nadworny litewski 323, 324, 330, 334, 336, 345, 346, 353, 361, 376, 378, 379, 383, 384
 Sapieha Bogdan 140
 Sapieha Jan Kazimierz 398
 Sapieha Jan Stanisław 231, 234, 237, 239
 Sapieha Jerzy Stanisław 382
 Sapieha Józef 561, 562
 Sapieha Karol Józef 475, 576
 Sapieha Kazimierz 475
 Sapieha Kazimierz Jan 347, 353, 373, 376–381, 384, 386
 Sapieha Kazimierz Leon 16
 Sapieha Kazimierz Nestor 61, 66, 71, 528, 605, 607, 608, 612, 626
 Sapieha Kazimierz Władysław 376–377
 Sapieha Lew 132, 135, 140–141, 226, 560
 Sapieha Michał Franciszek 381, 382, 385
 Sapieha Michał Józef 382–384, 475
 Sapieha Mikołaj, rotmistrz 323
 Sapieha Mikołaj, wojewoda miński, wojewoda witebski 135, 140, 560
 Sapieha Paweł 633
 Sapieha Paweł Jan, hetman wielki litewski 379
 Sapieha Paweł Stefan 261
 Sapieha Piotr, stolnik litewski 427, 483, 488

- Sapieha Władysław Jozafat 384, 385
 Sapiehowie 140, 323, 346, 347, 373,
 375–379, 381, 382, 385–387, 474,
 475, 553, 632
 Sapieżyna Anna 632
 Sapieżyna Elżbieta z Branickich 574,
 579
 Sapieżyna Katarzyna Barbara z Hlebo-
 wiczów 381
 Sapieżyna Klara Eugenia z domu de
 Mailly-Lascaris 347
 Saulnier Sebastien Louis 639
 Sawicki Mariusz 373, 375, 376, 378,
 379, 381, 389, 692, 693, 739
 Scattola Merio 512, 693
 Schaffgotsch Jan Ulryk 298
 Schaffgotsch Krzysztof Leopold
 295–303, 323, 342–353
 Schaffgotschowie 298, 301–303, 343,
 652, 684
 Schenking Otto von 551, 555, 558,
 559
 Schilling Heinz 47, 48, 55, 56, 143,
 693
 Schmitt Henryk 69, 168, 172, 668,
 693
 Schomberg Gaspard de 104
 Schuster Oscar 468, 693
 Schuyler Philip 84
 Schwarzenberg Ferdynand 303–305
 Schwarzenbergowie 303, 304
 Schweizer Joseph 161, 663
 Sechelles Jeand de 104
 Seckendorff Friedrich Heinrich 439–
 442, 444, 445, 447
 Sedlnicki Karol Juliusz z Choltic
 303, 304
 Sega Filippo 146, 147, 153
 Ségur Louis Philippe 527, 528
 Ségur Phillipe-Paul 630, 665
 Seidl Walentyn 259
 Semkowicz Władysław 111, 657
 Senkowska-Gluck Monika 642, 693
 Serczyk Władysław A. 117, 227, 598,
 673, 693
 Seredyka Jan 223–226, 229, 230,
 260, 262–264, 268, 278, 693
 Seredyński Władysław 298, 693
 Serejski Marian Henryk 205, 693
 Serwański Maciej 109, 372, 454,
 693, 694, 738
 Sforza Bona zob. Bona Sforza
 Siarczyński Franciszek 57, 60, 68,
 70, 71
 Siellawa Antoni 560
 Siemaszko Stanisław 566
 Siemieński Józef 586, 589, 693
 Siemowit, książę Polan 206
 Sieniawski [imię nieznane] 284
 Sieniawski Mikołaj 182
 Sieniawski Mikołaj Hieronim 311–
 314, 317, 321, 322, 348, 353
 Sienicki Wespazjan 335
 Sienieński Jan 189, 193
 Sierakowski Józef 633, 635, 636
 Sierakowski Kajetan 585
 Siesicki Dowmont Michał Kazimierz
 380, 381
 Sievers Jakob Johann 610, 611
 Sillery de [imię nieznane] 361
 Silnicki Gabriel 311
 Silva João Gomesa da 432
 Silva Manuela Teles da 432
 Silva Maria Beatrice Nizza da 431,
 448
 Simms Brendan 49, 56

- Sinzendorf Philipp Ludwig Wenzel
von 434, 452, 454, 455, 461
- Siwicki Piotr 509, 695
- Skalkowski Adam 631, 693
- Skarbek Krzysztof 311
- Skarga Piotr 22, 665
- Skirmontt (Skirmuntt) Joachim 566
- Skoraszewski Władysław 316, 317,
323, 329
- Skowieski Jan 235
- Skowron Ryszard 63, 131, 147, 152,
161, 162, 165, 197, 307, 320, 367,
448, 490, 668, 678, 686, 690, 693,
694, 697, 698, 701
- Skowronek Jerzy 632, 642, 694
- Skowronek Maria 248, 676
- Skrzetuski Józef Kajetan 203
- Skrzypietz Aleksandra 360, 367,
374, 375, 377–380, 386, 390, 398,
401–404, 694, 739
- Skwarczyńska Małgorzata 464, 694
- Slach Mirosław 307, 694
- Słota Robert 468, 672
- Słotowski Paweł 232
- Słowikowski Tadeusz 203, 204, 686, 694
- Służka Dominik Michał 378, 380,
383
- Służka Józef Bogusław 380
- Šmigelskytė-Stukienė Ramunė 113,
681
- Smišek Rostislav 304, 659
- Smogulecki Maciej, starosta bydgoski
173
- Smoleński Władysław 516, 694
- Smółka Jan 567
- Snowski Malcher 129
- Soares Ernest 431, 432, 434, 436,
439, 440, 445, 446, 448, 694
- Sobieska Jadwiga Elżbieta Amalia
z domu von Pfalz-Neuburg 431
- Sobieski Jakub, wojewoda ruski 15,
17, 18, 53, 228, 231, 238, 241
- Sobieski Wacław 125, 307, 657
- Sobieszczański Franciszek Maksymi-
lian 182, 201, 204, 659
- Sobociński Władysław 640, 695
- Sobolewski Ludwik 166, 695
- Sochacka Anna 594, 699
- Sokołowski August 182, 185, 220,
221, 258, 660, 662
- Sokołowski Kazimierz Albin 586,
587
- Sokołowski Serafin 604, 659
- Sokołowski Wojciech 128, 695
- Solikowski Jan Dymitr 102, 103,
144, 154, 181, 182, 193, 195,
196
- Sołowjew Siergiej Michajłowicz 410,
413, 414, 416, 695
- Sołtan Stanisław 635, 636, 644
- Sołtyk Kajetan 575
- Sołtyk Maciej 592, 593
- Sołtyk Roman 630, 665
- Sorel Albert 452, 461, 695
- Sosnowski Józef 67
- Sowa Andrzej 382
- Sowa Jan Jerzy 320, 679
- Spasowicz Włodzimierz 245, 658
- Srogosz Tadeusz 614, 615, 695, 739
- St. Louis [imię nieznane] 361, 365
- Stackelberg Otto Magnus von 523,
526, 530, 532, 534, 537, 539,
589, 598, 600, 601, 603, 605, 607,
609
- Stadnicki Stanisław „Diabeł” 168,
169

- Stanek Wojciech 586, 699
- Stanhope William hrabia Harrington 437
- Stanisław August Poniatowski, król polski 11, 55, 56, 59, 60–70, 204, 209, 509, 513, 515–517, 519–526, 528, 532–535, 575, 579, 584, 587–589, 592, 594, 607, 609, 610, 613, 615–624, 626–628
- Stanisław Leszczyński, król polski 54, 55, 70, 250, 388, 389, 391, 393–396, 399–406, 410, 412, 413, 415–427, 430, 433, 438, 439, 442, 443, 445, 449, 451, 453, 455–458, 462, 466, 471–473, 475–478, 480–482, 487–489
- Stanisławski Baltazar 181
- Staniszewski Zdzisław 333, 689
- Stankiewicz Michał Eustachy 334
- Stasiak Arkadiusz M. 509, 518, 519, 695, 739
- Stasiewicz Krystyna 412, 668
- Stasiewicz-Jasiukowa Irena 203, 667, 686
- Stasiewska Zofia 23, 661
- Staszewicz Nikodem 608
- Staszewski Jacek 53, 315, 389, 403, 423, 424, 426, 432, 462, 467, 584, 632, 675, 688, 695, 702
- Staszic Stanisław 69, 695
- Stavenow Ludwig 409–411, 425, 426, 429, 695
- Stefan Batory, król polski i wielki książę litewski 53, 124, 127–132, 144–146, 148, 149, 153, 161, 180, 181, 183, 184, 241, 246, 337
- Stembrowicz Kazimierz 248, 676
- Stempkowska Katarzyna 617
- Stempkowski Józef Gabriel 591, 596, 615–629, 695
- Stępnik Krzysztof 377, 475, 492, 685, 694
- Stogniew Mikołaj 242
- Stolicki Jarosław 310, 314, 317–319, 321–325, 328, 695
- Stom (Stomm) Peter 300, 302, 317, 322, 353
- Stomb Peter zob. Stom Peter
- Strawiński Ludwik 565
- Strobl Walter 431, 436, 440–442, 444–446, 695
- Strohm Klauspeter 444, 696
- Strohmeyer Arno 296, 699
- Strowski Fortunat 511, 696
- Stroynowski Andrzej 58, 62, 67, 373, 509, 519, 600, 605, 606, 607, 609, 616, 692, 696, 698, 738
- Stroynowski Walerian 69
- Strzałkowski Remigian 314, 315
- Stuartowie 49
- Suarez Franciszek 511
- Sucheni-Grabowska Anna 32, 696
- Suchodolski Marcelli 551
- Suchodolski Wojciech 57, 59
- Suchojad Henryk 389, 692
- Sułkowska-Kurasiowa Irena 30
- Sułkowski [imię nieznane] 529
- Sułkowski August 60, 61, 600, 602–604, 607, 613
- Sutton John L. 450, 696
- Swieżawski Aleksander 582, 696
- Swoszowski Jan 189, 190
- Sykstus V, papież 144, 148, 150, 156, 158, 160, 163, 164
- Synoradzki Michał Ludwik 642, 696
- Sysyn Frank E. 285, 696

- Szafraniec Stanisław 191
 Szaniawski Jan Felicjan 554
 Szaniawski Konstanty 565
 Szaniawski Konstanty Felicjan 434
 Szczęska Zbigniew 606, 696
 Szczygieł Ryszard 180, 699
 Szczygielski Wojciech 65, 66, 68,
 598, 616, 627–629, 696, 697
 Szelągowski Adam 249, 266, 697
 Szeptycki Lew 576
 Szetter Jan 378
 Szklarska Ewa 418, 424, 490, 697
 Szlachta Bogdan 511, 697
 Szlange Ludwika Georga von 432
 Szlibic Załęski Leon 560
 Szmurlo J. (Шмурло Е.) 116, 665
 Szołdrski Andrzej 18
 Szołdrski Ludwik 406, 475
 Szostakowski Jan Kazimierz 564
 Szujski Jan 136
 Szujski Józef 27, 33, 37, 42, 662, 697
 Szujski Wojciech 620
 Szukszta Jan Stanisław 386
 Szul-Skjjoeldkrona Tomasz 286, 697
 Szumski Józef 645
 Szwaba Marek 342, 345, 347, 348,
 697
 Szydłowieccy 30
 Szylański Tomasz Kazimierz 564
 Szyndler Bartłomiej 71, 697
 Szystowski Jakub 189
 Szyszkowski Marcin 222, 224
 Śladkowski Andrzej 242
 Śleszyński Stanisław 473–474
 Śliwa Tadeusz 560, 697
 Śmigielski Adam 393, 394
 Śniadecki Jan 633, 636, 644
 Świdziński Jan 638
 Świeykowski Leonard 594
 Świnołęski Karol 587
 Tallon Alain 149, 697
 Taraszkiewicz Jacek 203, 698
 Tarczyński Marek 248, 298, 675, 692
 Tarło Jan Aleksander, wojewoda san-
 domierski 353
 Tarło Jan, wojewoda lubelski 483,
 488
 Tarłowa Elżbieta 488
 Tarnawski Stefan 311
 Tarnowski Jan 40–42
 Tarnowski Stanisław 194
 Tarrouca João Gomes da Silva 432,
 436, 445, 446
 Taszycki Mikołaj 41
 Tatarkiewicz Anna 358
 Tazbir Janusz 22, 109, 665, 698
 Tchórzewski Jan 173
 Teleski [imię nieznane] 173
 Telfair Edward 81
 Telszewski Jan 234
 Tende Gaspar de 25, 326, 329, 665,
 698
 Ternes Jerzy 176, 177, 657, 698
 Tessin Carl Gustaf 428
 Tęczyński Andrzej 154
 Tęczyński Jan, wojewoda krakowski
 123, 223
 Tęczyński Jan, wojewoda sandomierski
 34
 Theiner August 260, 665
 Thiessen Hillard von 296, 667
 Thomson Charles 81, 82
 Thulmeier Wilhelm Heinrich 442
 Tokarz Wacław 612, 698

- Tollet Daniel 149, 697
 Tomasz z Akwinu, św. 511
 Tomaszewski Edward 249, 698
 Tomczyk Gabriela 615, 698
 Tomicki Piotr 35
 Topolski Jerzy 430, 586, 698
 Torres Cosimo de 18, 268
 Towiańska Konstancja 401
 Traczewskij A. (Трачевский А.)
 116, 698
 Truchim Stefan 427, 457, 488, 698
 Trypolski Antoni 483
 Trypolski Felicjan 618
 Trypolski Ignacy 625, 628
 Tryzna Marcjana 18
 Trzcíński Benedykt 586
 Trzebicki Andrzej, biskup krakowski
 325, 329, 334, 335, 353
 Trzebiński Aleksander 18
 Trzeciak Michał Józef 619
 Trzepiński Stanisław 235
 Tukalski-Nielubowicz Mateusz 602,
 659
 Turobojski Jan 235
 Turowski Kazimierz Józef 205, 669
 Turski Feliks 60
 Twardowski Ignacy 602, 604
 Tygielski Wojciech 144, 149, 161,
 698
 Tyla Antanas 119, 698
 Tylicki Piotr 180
 Tyman Jan 573
 Tymanowa Maria z Oberów (Obernów)
 573
 Tyszkiewicz [imię nieznane] 173
 Tyszkiewicz [imię nieznane] 611
 Tyszkiewicz Antoni Jan 16
 Tyszkiewicz Janusz 288
 Tyszkiewicz Jerzy 555, 556, 561
 Tyszkiewicz Teodor Skumin 137
 Tyzenhauz Gotard Jan 561, 568, 569
 Tyzenhauz Ignacy 633, 637, 644, 645
 Tyzenhauz Jan 565
 Tyzenhauz Stefan 380, 381
- U**
 Uchański Jakub 106
 Uchański Stanisław 184
 Ulbert Jörg 296, 678
 Uniechowski Bogusław Aleksander
 378, 383
 Urban VIII, papież 15, 17, 48, 262,
 268–270, 276, 277
 Urbaniak Violetta 174, 698
 Urowiecki Mikołaj 177
 Uruszczak Wacław 31, 32, 34, 166,
 167, 170, 244, 666, 695, 698
 Urwanowicz Jerzy 193, 276, 320,
 550, 672, 698, 738
- V**
 Valois Małgorzata de 98
 Veenendaal Augustus J. Junior 397,
 659
 Vêrac Charles Olivier de Saint-Georges
 de 532
 Verda [imię nieznane] 265
 Villana Perlas Ramon de 436
 Visceglia Maria Antonietta 143, 149,
 668, 693, 699
 Visconti Honoratio 257, 260–278
- W**
 Wachowiak Bogdan 431, 691
 Waga Teodor 203, 212, 214, 666,
 700
 Wagner Marek 230, 308–311, 313–
 315, 318, 320, 324, 328, 550, 582,
 660, 676, 682, 691, 699

- Walczak Wojciech 152, 469, 672,
 673, 694, 702
 Waldergrave [imię nieznane] 451
 Waldstein Leopold Wilhelm 437–
 439
 Walewski Anastazy, szambelan 594
 Walewski Antoni 296, 304, 699
 Walezjusze 97, 98, 104, 106, 107
 Waliszewski Kazimierz 326, 598, 657,
 699
 Wallenstein Albrecht von 273, 274
 Wapowski Bernard 27, 662
 Warszycki Stanisław 247, 348
 Washington George 78–87, 89, 92
 Wasilewski Tadeusz 285, 348, 375,
 378, 379, 382, 386, 570, 700
 Waza Karol Ferdynand 50, 280, 285,
 287
 Wążyński Benedykt 555
 Wąs Gabriela 464, 694
 Weber Max 510, 700
 Weisbach Johann Bernhardt 438
 Westphalen Hans George 437
 Wetterberg Gunnar 412, 700
 Wettynowie 467
 Wężyk Jan 233, 234, 239, 261, 276
 Wichowa Maria 202, 700
 Wieczorkowski Faustyn Andrzej
 564
 Wierzbicki Andrzej 203, 700
 Wierzbowski Teodor 115, 117, 120,
 125, 126, 663, 665, 666, 700
 Wiesiołowski Krzysztof 223
 Wilczek Heinrich Wilhelm 433,
 442–445, 470, 479, 481–487
 Wilczek Jan Anzelm 253
 Wilczkowski Władysław 311
 Wilhelm III Orański 52
 Williamson J. 315, 318, 322
 Wimmer Jan 228–230, 283, 286,
 308, 318, 700
 Windler Christian 296, 667
 Winiarek Roman 437, 700
 Winter Eduard 147, 700
 Wisłocki Jerzy 57, 659
 Wisner Henryk 111, 113, 119, 134,
 135, 141, 154, 155, 158, 173, 228,
 258, 259, 263, 550, 562, 584, 678,
 700
 Wiszowata-Walczak Katarzyna 145,
 152, 261, 673, 674, 694, 702
 Wiśniewski Krzysztof 309, 318, 320,
 325, 327, 329, 331, 700, 701
 Wiśniowiecki Dymitr 314, 316, 321,
 322, 325, 328
 Wiśniowiecki Janusz 476
 Wiśniowiecki Janusz Antoni 385,
 443
 Wiśniowiecki Jeremi 280–282, 285–
 291
 Wiśniowiecki Michał Serwacy 402,
 423, 443, 471, 473–477, 480, 481,
 483
 Witanowski Michał 638
 Witkowski Michał J. 296, 297, 299,
 701
 Wittelsbach Ulryka Eleonora 410,
 425, 426
 Władysław IV Waza, król polski 15,
 17, 18, 50, 219–222, 227, 230, 233,
 239, 242, 244, 250, 253, 257, 258,
 260–262, 264, 266, 267, 269, 280,
 285, 287, 562
 Władysław Jagiellończyk, król polski
 26
 Wodziński Jan Paweł 62

- Wodziński Karol 587
 Wojciech z Pernšteinu 31
 Wojciechowski Marian 488, 586, 684, 686
 Wojciechowski Zygmunt 26, 28, 29, 701
 Wojtasik Janusz 372, 701
 Wojtkiewicz Krzysztof 566
 Wojtyśka Henryk Damian 143, 701
 Wolański Filip 11, 448, 509, 687, 696, 738
 Wolff Teodor z Luedinghausen 561, 562
 Woliński Janusz 295, 297, 300–302, 311, 313, 314, 317, 318, 322, 323, 334, 335, 342, 344–346, 348, 349, 658, 687, 701
 Wolmer Kazmierz 588, 589
 Wolski Mikołaj 66, 701
 Wolter (Voltaire) François-Marie Arouet 390, 666, 676
 Wołczkiewicz Olizar Ludwik 242
 Wołowicz [imię nieznane] 638
 Wołowicz Dominik 480
 Wołowicz Erazm 555
 Wołowicz Hieronim 226
 Wołowicz Jarosz 557
 Wołowicz Ostafi 113, 117, 119, 126, 127, 131, 132, 135, 136, 138, 140, 142
 Wołowicz Wincenty Stanisław 565
 Wołodkiewicz Felicjan Filip 576
 Wołodkiewicz Józef 637
 Wołoszyński Ryszard 202, 701
 Woolf Stuart 640, 701
 Woronicz Fedor 242
 Woroniecki Jakub 192
 Woroniecki Stefan Jakub 155
 Woszczyński Bolesław 488, 686
 Woś Jan Władysław 161
 Woyna Abraham 551, 554, 556, 561
 Woyna Benedykt 554
 Woyna Ławryn 129
 Woźniak Grzegorz 48
 Woźniak Ryszard 249, 701
 Wójcik Zbigniew 23, 50–52, 308, 309, 315, 318, 326, 328, 342, 350, 353, 412, 431, 449, 598, 661, 677, 678, 686, 701, 702
 Wóycicki Kazimierz Władysław 313, 686
 Württemberg Ludwik von 467
 Wyczański Andrzej 250, 702
 Wyleziński Wojciech 189
 Wyrozumski Jerzy 111, 165, 702
 Wyrwicz Karol 204, 212, 667
 Wyżycki Stanisław 322
 Zabięto [imię nieznane] 645
 Zabięto J. [imię nieznane] 65
 Zabięto Józef 608
 Zabięto Mikołaj 386
 Zabiętowie 608
 Zabłocki Stefan 31, 36
 Zadzik Jakub 177, 197, 223, 233, 261, 263
 Zagriański Artimon 469, 470, 478
 Zagwoyski Bazyli 483, 485
 Zahorski Andrzej 523, 638, 668, 677, 691, 696
 Zaklika Gabriel 311
 Zakrzewski Andrzej B. 549, 550, 552, 568, 582–584, 702
 Zakrzewski Ignacy Wyssogota 57, 69, 72
 Zakrzewski Wincenty 114, 117, 702

- Zalescy 624
 Zaleski [imię nieznane] 645
 Zaleski Bronisław 594, 618, 662, 702
 Zaleski M. [imię nieznane] 64
 Zaleski Mikołaj 621–624, 626
 Zalewski Wincenty 630
 Zaller Robert 510, 702
 Załuski Andrzej Chryzostom 379,
 390–392, 395, 399, 401, 660,
 661
 Załuski Andrzej Stanisław 551
 Załuski Józef Andrzej 58
 Zambrzycki Szczepan 587
 Zamoyska Gryzelda z Batorych 183
 Zamoyska Krystyna z Radziwiłłów
 130
 Zamoyski Andrzej 69
 Zamoyski Jan 21, 69, 125, 130, 132,
 135, 142, 153, 180–188, 190–194,
 197–199, 263, 594, 657, 667, 678,
 685, 695
 Zamoyski Kazimierz 316, 323
 Zamoyski Marcin 311, 319, 320
 Zamoyski Tomasz 232–234, 240,
 242, 261
 Zapolya Jan Zygmunt 97, 98
 Zasławski Dominik 285, 288
 Zasławski Jerzy 232
 Zawadzki Wacław 70, 664
 Zawisza Ignacy 475
 Zawisza Jan Krzysztof 554
 Zbarascy 220
 Zbaraski Grzegorz 261
 Zbaraski Jerzy 219–226, 258, 662
 Zbaraski Krzysztof 196, 219, 220,
 222, 223
 Zbaraski Stefan 127, 129
 Zbierzchowski Zygmunt 322
 Zboiński Ignacy 586
 Zborowscy 116, 127, 129, 130, 132,
 142, 147, 153, 180, 181, 185, 186,
 190, 194
 Zborowska Elżbieta z Szydłowieckich
 34
 Zborowski Andrzej 34, 128, 129,
 182, 194
 Zborowski Jan, starosta odolanowski
 121, 185
 Zborowski Krzysztof 183, 194
 Zborowski Marcin 34, 38, 41
 Zborowski Piotr 34, 38, 39, 116,
 119–121
 Zborowski Samuel 132, 183
 Zebrzydowski Jan 234
 Zebrzydowski Mikołaj 167–172
 Zech Louis Adolphe L.B. de 462
 Zeller Gaston 464, 702
 Zenowicz Krzysztof 137, 138
 Zgierski Jan Mikołaj 555, 557, 561,
 562
 Ziątkowski Leszek 297, 300, 702
 Ziejka Franciszek 559, 684
 Zielińska Zofia 62, 69, 70, 445,
 605, 614, 617, 625, 626, 674, 702,
 703
 Zielonka Michał 618
 Zienkowska Krystyna 66, 703
 Zientara Władysław 20
 Zienkowicz Michał Jan 473
 Ziotecki Roman 404
 Zorzi Alvise 22, 703
 Zühlena Friedrich 468
 Zülich Gustaw von 414, 419, 420
 Zúñiga y Avellaneda Juan de, wicekról
 neapolitański 151
 Zwierz Aleksander 563

- Zwierzycowski Michał 390, 392–394, 396, 400, 406, 596, 597, 603, 657, 676, 703, 739
- Zyberk Jerzy 563
- Zygmunt I Stary, król polski 26–31, 33–35, 37, 38, 40–44, 98, 115, 166, 210, 225, 236, 487, 661, 665, 701
- Zygmunt II August, król polski 21, 27–34, 36–39, 41–44, 97–100, 102, 105, 107, 110, 111, 114–118, 132, 141, 167, 206–211, 225, 244, 245, 307, 336
- Zygmunt III Waza, król polski i wielki książę litewski 15, 21–23, 50, 58, 132, 134, 135–142, 152–161, 164–178, 191–199, 220, 221, 223–227, 229, 230, 233, 245, 246, 253, 258–269, 271, 272, 275, 278, 282, 562
- Zygmunt Rakoczy, książę siedmiogrodzki 50, 285
- Żaba Tadeusz 589
- Żabiński Wojciech 656
- Żaboklicki Nikodem 322
- Żagll Marcin 565
- Żegocki Marcin 224
- Żelewski Roman 185, 231, 244, 268, 295, 664, 674
- Żochowski Cyprian 561
- Żojdź Karol 320, 679
- Żółkiewscy 193, 194, 198, 199
- Żółkiewska Regina z Herburtów 185
- Żółkiewski Antoni 560
- Żółkiewski Jan 192
- Żółkiewski Łukasz 231, 235, 240
- Żółkiewski Mikołaj 191, 193, 194, 196, 197
- Żółkiewski Stanisław junior, kanclerz wielki koronny, hetman wielki koronny 175, 182–187, 192, 193, 197, 198
- Żółkiewski Stanisław, wojewoda ruski 180–182, 184, 188–191, 194–196, 198
- Żuchorski Benedykt 561, 565, 567
- Żukowski Wojciech Maksymilian 228, 241
- Żupański Jan Konstanty 367, 659
- Żytkowicz Leonid 638

Opracowała *Aleksandra Ziober*

On the Royal Elections in the Polish-Lithuanian Commonwealth Between 16th and 18th Century

The Meaning of Choice – Between Rights and Obligations

The following studies collected in this volume are devoted to the subject matter of the royal elections in the political and legal tradition of the Polish-Lithuanian Commonwealth between the 16th and the 18th century. The volume has been divided into three parts, comprised of thirty-five essays total. The first part, titled “On the Idea, Symbols and Practice of Choice,” approaches the royal elections from the perspective of the study of political doctrine. The article by Teresa Chynczewska-Hennel presents examples of Old Polish political life which reflect the standpoint that the royal elections benefitted the Commonwealth in selecting the best candidates to the throne of Poland. Andrzej Stroynowski, in turn, focuses on both the benefits and the drawbacks of royal elections. Mariusz Markiewicz offers insight into the ways in which Polish royal elections were perceived in 17th century-Europe. Finally, an article by Jolanta A. Daszyńska constitutes a conclusion of sorts, as it touches upon the topic of the first presidential election in the United States of America understood as a reflection of the practical realization of the republican ideals of that young nation’s society.

The second part of the volume, dedicated specifically to the particular elections of the rulers of the Commonwealth, is divided into six parts and ordered chronologically according to the individual rulers referenced in the articles. As a result, this part of the volume constitutes a synthetic overview of the evolution of the idea of the royal election in Polish political tradition between the 16th and the 18th century. This part of the volume begins with articles on the development of early modern political theory and praxis related to the elections in the times of the last of the Jagiellonian dynasty. Maciej Serwański, Tomasz Kempa, Jerzy Urwanowicz, and Dorota Gregorowicz write about the political praxis during the first royal elections, while Agnieszka Pawłowska-Kubik as well as Dariusz Dolański and Filip Wolański devote their articles to the conceptions of the royal elections in their initial stages (with regard to Zbrzydowski’s Rebellion and 18th century historical compendia respectively). In the parts devoted to elections during the reign of Sigismund III Vasa’s two sons as well as the reign of John III Sobieski, the authors discuss the issues of the relationship with the political elites (Anna Filipczak-Kocur, Maciej Franz), as well as the military (Przemysław Gawron, Zbigniew Hundert). In turn, Paweł Duda, Monika Konrádová, and Aleksandra Ziober touch upon the diplomatic relationships with the Vatican and the Holy Roman Empire, while Artur Goszczyński and Robert Kołodziej focus on the organization of the election. Eight of the articles in this part of the volume discuss the crucial Saxon period in the history of Poland. Mariusz Sawicki and Andriey Macuk

discuss the attitude of the Commonwealth elites to the election of the Saxon kings. The diplomatic issues connected with European politics are elaborated upon by Aleksandra Skrzypietz (the correspondence of the Prince of Conti), Zbigniew Anusik (Swedish politics), and Urszula Kosińska (Infante Manuel, Count of Ourém's candidacy to the throne of Poland). Moreover, this part of the volume focuses also on the important issue of the candidacy and election of Stanisław Leszczyński to the throne of Poland, which is touched upon in different contexts in articles by Michał Zwierzykowski, Tomasz Ciesielski, and Małgorzata Durbas. Moreover, two articles are devoted to the era of Stanisław August Poniatowski: Arkadiusz M. Stasiak writes about the election of the king in the context of the God-given power of the king, on the basis of the election of 1764, while Henryk Kocój discusses the issue of electing a Saxon ruler during the time of the Great Sejm, in the context of the account of the Saxonian representative to Poland, August Franz Essen.

The last part of the volume is devoted to the election of civil servants in the Commonwealth. Andrzej Rachuba and Maria Czeppe discuss the influence of clergy on the decisions made at regional councils. Witold Filipczak presents the issue of the election of landed magistrates in the times of the Permanent Council, while Katarzyna Bucholc-Srogosz touches upon the election of the speakers of the Permanent Council. Tadeusz Srogosz discusses the issues with electing representatives and civil servants by the royalist faction at the regional council in Żytomierz in 1790. This part of the volume concludes with an article by Dariusz Nawrot, "Between the Commonwealth Tradition and the Rules of Centralized Power. The Election of Civil Servants in Lithuania in 1812." The volume ends with an extensive bibliography and index.

Redaktor
Barbara Jagoda

Projektant okładki, stron tytułowych oraz działowych
Aleksandra Gaździcka

Projektant układu typograficznego oraz łamanie
Paulina Dubiel

Copyright © 2016 by
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
Wszelkie prawa zastrzeżone

ISSN 0208-6336
ISBN 978-83-8012-903-0
(wersja drukowana)
ISBN 978-83-8012-906-1
(wersja elektroniczna)

Wydawca
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
ul. Bankowa 12B, 40-007 Katowice
www.wydawnictwo.us.edu.pl
e-mail: wydawus@us.edu.pl

Wydanie I. Liczba arkuszy drukarskich: 46,5. Liczba arkuszy wydawniczych: 50,0.
Cena 66 zł (+ VAT). Publikację wydrukowano na papierze Alto 80 g/m², vol. 1.5.
Do składu użyto kroju pisma Junicode (autorstwa Petera S. Bakera) oraz Adobe Caslon Pro.
Druk i oprawę wykonano w drukarni:
„TOTEM.COM.PL Sp. z o.o.”, Sp.K. (ul. Jacewska 89, 88-100 Inowrocław).

Więcej o książce

CENA 66 ZŁ | ISSN 0208-6336
(+ VAT) | ISBN 978-83-8012-906-1